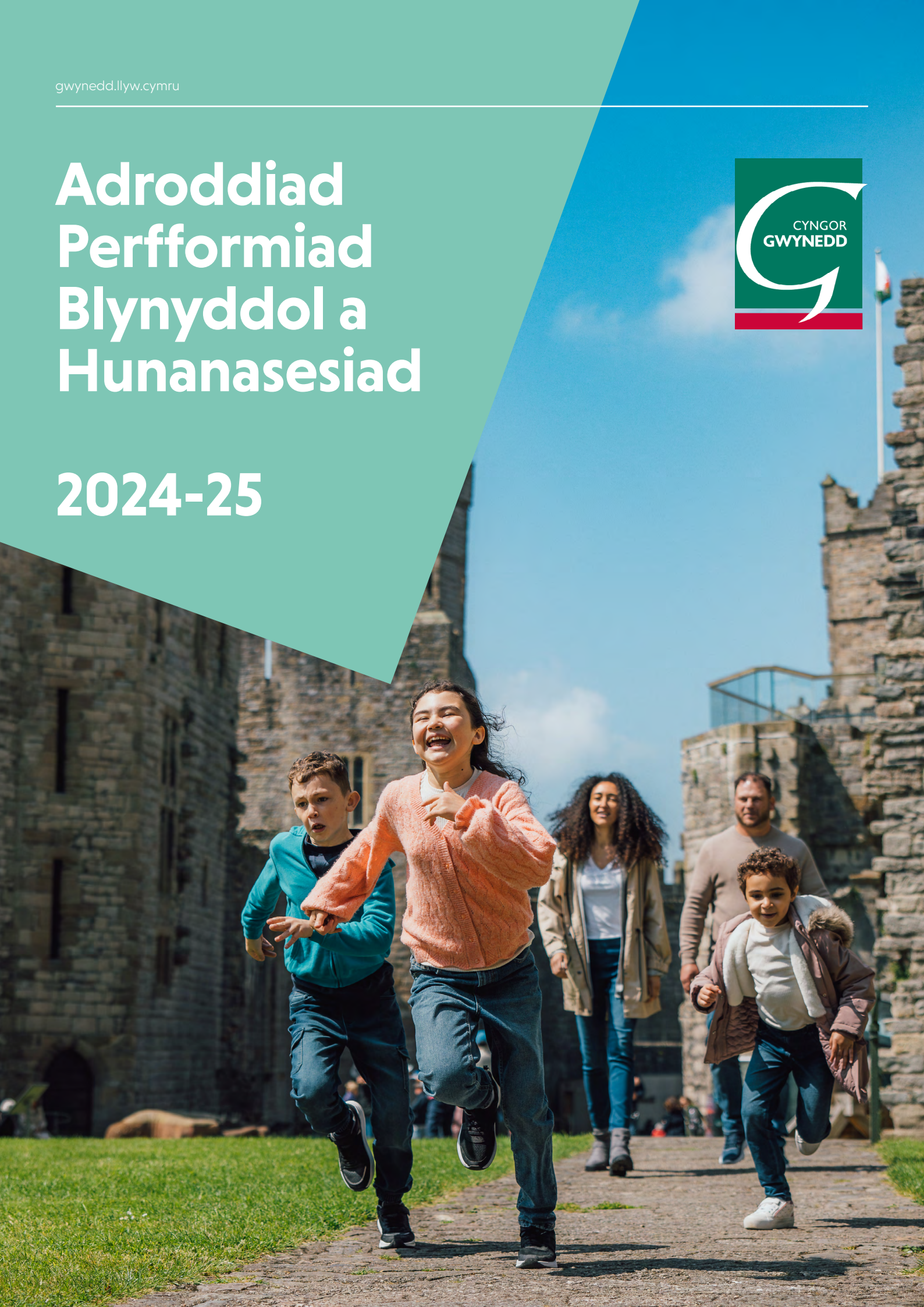

Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunanasesiad

2024-25

CYMRU

Rhagair yr Arweinydd	03
Cyflwyniad	04
Gwynedd Yfory	06
Gwynedd Lewyrchus	11
Gwynedd Glyd	17
Gwynedd Ofalgar	23
Gwynedd Gymraeg	29
Gwynedd Werdd	33
Gwynedd Effeithlon	38
Cyfraniad at y 5 Ffordd o Weithio	44

Rhagair yr Arweinydd

Mae'n bleser gen i gyflwyno Adroddiad Perfformiad Blynnyddol 2024-25 sy'n edrych ar waith y Cyngor dros y flwyddyn ddiwethaf. Dyma'r ail adroddiad perfformiad o Gynllun y Cyngor 2023-28.

Mae'n wyrthiol ein bod wedi llwyddo i gyflawni cymaint fel Cyngor wrth ystyried y bwch ariannol anferthol roeddem yn ei wynebu o ganlyniad i'r setliad annigonol gan Lywodraeth Cymru, sy'n batrwm ers blynnyddoedd. Rwy'n hynod falch ein bod wedi ymrwymo i warchod y mwyaf bregus yn ein plith wrth osod cyllideb ar gyfer y flwyddyn yma. Fedrai ddim peidio meddwl am yr holl bethau ychwanegol y bydden wedi medru eu cyflawni dros bobl Gwynedd petaent wedi derbyn cyllideb ddigonol a theg.

Wrth adlewyrchu ar yr hyn sydd wedi ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae cymaint o uchafbwyntiau y gallaf eu hadrodd. Rhaglen sy'n flaenoriaeth i mi yw'r rhaglen drawsadrannol Cefnogi Pobl sydd yn helpu'r rhai sy'n wynebu caledi parhaol. Mae'n braf gallu adrodd ar gynnydd y gwaith yma dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r rhaglen wedi datblygu tipyn ers ei sefydlu er mwyn mynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw ac yn parhau i wneud gwaith gwych wrth ariannu a chefnogi hybiau cymunedol, cefnogi banciau bwyd y sir a gwaith i leihau effaith tlodi tanwydd ar drigolion Gwynedd.

Mae ein Cynllun Gweithredu Tai yn mynd o nerth i nerth gyda chymaint o drigolion y sir wedi elwa o gartrefi newydd a chefnogaeth ymarferol. Mae'r cynllun hwn wedi dod a nifer o dai gwag yn ôl i ddefnydd, sicrhau bod tai cymdeithasol wedi eu hadeiladu, datblygu tai Tŷ Gwynedd yn ogystal â gwaith i liniaru effeithiau digartrefedd.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf agorwyd drysau Ysgol Treferythyr newydd yng Nghricieth, ysgol ecogyfeillgar fydd yn darparu amgylchedd ddysgu o'r radd flaenaf i blant Cricieth a'r cylch. Cafwyd hefyd buddsoddiadau sylweddol i ddwy ysgol gynradd ym Mangor er mwyn sicrhau profiadau dysgu cyfoethog i blant lleol yr ardal.

Rydym wedi llwyddo i ddenu ac elwa o nifer o grantiau yma yng Ngwynedd dros y flwyddyn, un sy'n sefyll allan yw'r £2 filiwn i gymunedau llechi Gwynedd i ariannu prosiect arloesol LleCHI LleNI dros gyfnod o bum mlynedd. Bydd yr arian yma yn codi ymwybyddiaeth o dreftadaeth llechi ardaloedd y Safle Treftadaeth y Byd ac yn dathlu pwysigrwydd y Gymraeg.

Testun balchder hefyd yw'r buddsoddi rydym yn ei wneud yn ein pobl ifanc. Roeddwn yn hynod falch o lansiad Academi Gofal sy'n mynd i'r afael â phrinder staff yn y sector Gofal drwy ddenu a datblygu unigolion i ddilyn gyrfa mewn awyrgylch Gymreig yn y maes hanfodol yma. Mae cynyddu defnydd y Gymraeg yn holl bwysig i mi ac mae'r gwaith arbennig o hybu ffyniant yr iaith yn parhau drwy brosiectau arwyddocaol.

Mae heriau pellach o'n blaenau, gyda'r sefyllfa ariannol yn ein gorfodi i wneud penderfyniadau anodd. Er hyn mae gen i bob ffydd y byddwn fel Cyngor yn parhau i wneud ein gorau dros bobl Gwynedd. Byddaf innau fel Arweinydd yn dal ati i leisio fy anfodlonrwydd a lobio Llywodraeth Cymru a San Steffan am y diffyg buddsoddiad i Lywodraeth Leol yn enwedig ardaloedd gwledig fel Gwynedd gan geisio sicrhau cyllid ddigonol i'r dyfodol.

Y Cyngorydd Nia Jeffreys
Arweinydd Cyngor Gwynedd

Cyflwyniad

Mae 'Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28' yn cynnwys cyfres o brosiectau uchelgeisiol fydd yn ein galluogi i ddatblygu a gwella ein gwasanaethau i drigolion y sir dros gyfnod o bum mlynedd. Daw'r prosiectau dan saith maes blaenoriaeth:

- **Gwynedd Yfory**
Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc
- **Gwynedd Lewyrchus**
Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng
- **Gwynedd Glyd**
Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau
- **Gwynedd Ofalgar**
Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau
- **Gwynedd Gymraeg**
Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned
- **Gwynedd Werdd**
Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd
- **Gwynedd Effeithlon**
Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon

Mae'r adroddiad hwn yn edrych yn ôl ar yr hyn a gyflawnwyd yn ystod ail flwyddyn Cynllun y Cyngor. Mae'n arferiad cynnal adolygiad blynyddol o'r Cynllun er mwyn sicrhau bod y prosiectau yn parhau yn addas, ac i roi cyfle i'r Cyngor eu haddasu yng ngoleuni datblygiadau lleol a chenedlaethol dros gyfnod y Cynllun. Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn adrodd ar y cynllun fel a gytunwyd gan y Cyngor ar y 7fed o Fawrth, 2024.

Fel y llynedd, rhennir yr adroddiad i benodau sy'n adlewyrchu'r saith maes blaenoriaeth, gan ddisgrifio'r cynnydd sydd wedi ei wneud yn ystod y flwyddyn ynghyd â'r prif gyflawniadau yng ngwaith dydd i ddydd ein hadrannau, er enghraifft gofal plant ac oedolion, yr economi, a thai.

Y Meysydd Blaenoriaeth o fewn y ddogfen hon yw ein Hamcanion Llesiant dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd yr Amcanion yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r saith nod llesiant cenedlaethol. Wrth weithredu byddwn hefyd yn rhoi ystyriaeth briodol i'r pum ffordd o weithio o fewn y Ddeddf trwy ystyried yr hirdymor, atal, gweithio'n integredig, gweithio'n gydweithredol a chynnwys pobl o bob oed. Byddwn yn gwneud hyn drwy fabwysiadu ffordd o weithio sydd yn canolbwyntio ar roi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Mae'r tabl ar ddiwedd yr adroddiad yn dangos cyfraniad pob prosiect blaenoriaeth tuag at y pum ffordd o weithio.

Ail ran yr adroddiad perfformiad ydi ein hunanasesiad ar gyfer y flwyddyn. Dyma ein pedwerydd hunanasesiad. Disgwylir i'r Cyngor gyflwyno hyn yn flynyddol o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Eleni hefyd, atodir rhan ychwanegol sy'n amlinellu sut mae'r Cyngor yn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol sy'n ofyn adrodd newydd o dan Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023.

Mae'r angen i wneud arbedion ariannol bron â bod yn her flynyddol i Lywodraeth Leol bellach, a doedd y llynedd ddim gwahanol. Mae cyfanswm o arbedion gwerth £43 miliwn wedi eu gwireddu ers 2015/16, gyda £5.6 miliwn o'r cyfanswm yna yn dod o'r flwyddyn ariannol 2024/25. Er gwaethaf yr heriau ariannol yma, mae'r Cyngor yn arloesi yn gyson gan geisio canfod ffyrdd gwell a mwy effeithlon o ddarparu gwasanaethau.

Fel rhan o'n trefniadau perfformiad, cynhelir cyfres o gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad adrannol yn rheolaidd er mwyn gweld sut gynnydd mae'r adrannau yn ei wneud gyda'u gwaith dydd i ddydd yn ogystal â phrosiectau Cynllun y Cyngor. Mae'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol hwn yn seiliedig ar ganfyddiadau'r cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yma. Nid tynnu sylw at y pethau da yn unig yw bwriad yr adroddiad, ond rhoi darlun teg a gonest o'n perfformiad yn ystod y flwyddyn. Wrth wneud hynny, rydym yn gallu dathlu ein llwyddiannau a gweld pa agweddau o'n gwaith sydd angen sylw pellach, er mwyn ein cynorthwyo i ddarparu'r gwasanaeth gorau posib i drigolion y sir o fewn yr adnoddau sydd gennym.

Mae'r Adroddiad blynyddol hwn yn cael ei gyflwyno i Gabinet y Cyngor ac i gyfarfod y Cyngor Llawn ar gyfer cymeradwyaeth.

Gwynedd Yfory

Ein huchelgais yw sicrhau fod pob disgybl a addysgir yng Ngwynedd yn cael:

- Eu trin yn gyfartal, eu hannog i drin eraill yn gyfartal a sicrwydd bod eu llesiant a'u hapusrwydd yn flaenoriaeth gennym.
- Addysg o'r safon orau gan gynnwys mynediad at ystod eang o bynciau academiaidd a galwedigaethol er mwyn cyflawni gofynion y 'Cwricwlwm i Gymru' newydd.
- Mynediad at Addysg cyfrwng Cymraeg drwy gydol eu cyfnod mewn addysg.
- Eu haddysgu mewn adeiladau sydd mewn cyflwr da, yn ddiogel ac yn addas i bwrpas hyd orau ein gallu.
- Y cyfle i ddatblygu i fod yn bobl gyflawn, hapus a hyderus yn y byd.
- Cefnogaeth gan wasanaethau proffesiynol wedi eu teilwra i gwrdd ag anghenion dysgu ychwanegol.
- Y cyfle i gael pryd maethlon yn yr ysgol yn ddigost i gymaint o ddisgyblion â phosibl.
- Mynediad at gyfarpar a thechnoleg sy'n hybu dysgu cyfoes ac effeithiol.
- Sicrhau fod caeau chwarae a chyfleusterau addas ar gael i blant a phobl ifanc yn eu hamser hamdden.

Prosiectau

Gwynedd Yfory

Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar

Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu

Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol

---

Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir

---

Adolygu a gwella'r ystod o ddarpariaethau cynhwysiad yng Ngwynedd

---

Llunio a gweithredu ar gyfeiriad strategol 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd

---

Diweddariad ar y prosiectau

Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae strategaeth newydd ar gyfer y blynyddoedd cynnar yn cael ei gweithredu sy'n cynnwys gwaith i roi cefnogaeth i dadau, darparu cefnogaeth iechyd meddwl amenedigol, cynllun toiledu, a datblygu iaith a lleferydd.
- Ehangwyd y ddarpariaeth gofal plant dwy oed i nifer o ardaloedd newydd yn y sir, gan gynnwys Abermaw, Y Bala, Caernarfon, Porthmadog a Bangor.

Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Dechreuwyd y gwaith adeiladu ar safle maes parcio Byw'n lach Bangor er mwyn uwchraddio'r ardal a chreu mannau parcio ar gyfer staff Ysgol Hirael, fydd yn gwneud safle'r ysgol ei hun yn un di-geir. Bydd y gwaith adeiladu ar y gwelliannau i Ysgol Hirael ei hun yn cychwyn yn 2025-26.
- Mae adeilad hen Ysgol Glanadda wedi ei ddymchwel a'r gwaith adeiladu ar gyfer ysgol newydd Ein Harglwyddes wedi dechrau. Mae'r ffrâm ar gyfer yr ysgol newydd eisoes yn ei le, a bydd y gwaith yn parhau dros y misoedd nesaf.
- Mae Achos Strategol Amlinellol wedi ei lunio a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru ar gyfer gwella cyflwr yr adeiladau a'r amgylchedd dysgu yn Ysgol Tryfan, Bangor. Mae trafodaethau yn parhau er mwyn sicrhau bod modd cyflawni'r prosiect o fewn y gyllideb sydd ar gael.
- Cwblhawyd y gwaith o adeiladu Ysgol Treferthyr yng Nghricieth, a bu i ysgol newydd ar gyfer 150 o ddysgwyr agor ei drysau ddechrau mis Medi 2024.
- Cymeradwywyd Achos Busnes Amlinellol ar gyfer ysgol newydd ym Montnewydd fis Gorffennaf 2024. Mae'r gwaith o greu ysgol dros dro, fydd yn caniatáu lle i adeiladu'r ysgol newydd, yn mynd rhagddo gyda'r bwriad o fod yn weithredol erbyn mis Medi 2025.

Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rhannwyd canfyddiadau ymchwil am y gost ariannol o fynychu ysgol gydag ysgolion.
- Lluniwyd rhaglen waith i ymateb i ganfyddiadau'r holiaduron, ac fel rhan o hyn bydd camau gweithredu yn cael eu llunio, sydd yn unigryw i bob ysgol, fydd yn arwain at leihau'r gost o anfon plant i'r ysgol.

Gwynedd
Yfory

Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Casglwyd barn pobl ifanc ynglŷn â'r holl ddarpariaethau ieuentid sydd ar gael. Bydd y bylchau yn derbyn sylw yn strategaeth newydd y Gwasanaeth Ieuentid.
- Byddwn yn adolygu'r cyfleusterau sydd ar gael yn y caeau chwarae delwedd uchel ac yn gwneud gwelliannau o fewn y cyllid sydd ar gael.

Adolygu a gwella'r ystod o ddarpariaethau cynhwysiad yng Ngwynedd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Yn dilyn sefydlu Bwrdd Prosiect ym mis Mawrth 2024, cynhaliwyd gwaith i fapio anghenion ac ymchwilio i ddarpariaethau mewn siroedd eraill er mwyn canfod ymarfer da. Yn sgil y gwaith yma, cytunodd y Cabinet ym mis Ebrill 2025 i greu Uned (aml safle) ar gyfer darparu cefnogaeth i blant sydd â anawsterau ymddygiad ac ymgysylltu sylweddol. Cytunwyd ar gynllun ariannu gan ddirprwyo'r amserlen i weithredu a gwireddu'r cynllun i'r Pennaeth Addysg mewn ymgynghoriad â'r Aelod Cabinet Addysg. Mae prif leoliad y ddarpariaeth wedi ei leoli yn Llanwnda ar hen safle'r ysgol, gyda buddsoddiad o Grant Cyfalaf ADY wedi bod i sicrhau bod yr adeilad yn addas i bwrpas.

Llunio a gweithredu ar gyfeiriad strategol 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Drafft o'r Strategaeth Addysg newydd wedi ei pharatoi a bwriedir ei chyflwyno yn fuan yn 2025-26.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Mae trefn Byrddau Prosiect mewn lle i sicrhau bod rheolaeth prosiectau cyfalaf addysg yn gadarn. Mae gwaith sylweddol wedi ei gyflawni'n ystod y flwyddyn i gwrdd â gofynion gwariant grantiau cyfalaf un tro yn ystod y flwyddyn megis y grant Anghenion Dysgu Ychwanegol ac ysgolion bro, ac mae prosiectau cyfalaf y Rhaglen Dreigl yn symud ymlaen yn unol â'r disgwyl erbyn hyn.
- Ar gyfer mynediad i ysgolion Cynradd ac Uwchradd ym mis Medi 2024, cynigwyd 99.5% o ddewisiadau cyntaf rhieni.
- Rydym wedi llwyddo i gynnig hyfforddiant a gweithdai dilynol i bersonau dynodedig AMYSE (sef Anhawster Mynychu Ysgol ar Sail Emosiynol) a staff cefnogol mewn nifer o ysgolion uwchradd yn ystod 2024/25. Mynychodd 13 ysgol uwchradd y cyflwyniad cychwynol a llwyddodd 10 ysgol uwchradd i fynychu y 3 gweithdy dilynol. Byddwn yn cynnig yr hyfforddiant i fwy o ysgolion uwchradd yn ystod 2025/26. Byddwn yn cynnig sesiynau goruchwyliaeth tymhorol i'r ysgolion yma a gobeithiwn hyfforddi mwy o staff yn y flwyddyn addysgol ddilynol.
- Mae pryddau ysgol am ddim ar gael i bob plentyn o ddosbarth derbyn i flwyddyn 6 ym mhob ysgol gynradd yng Ngwynedd.
- Rydym yn darparu cludiant addysg proffesiynol ac effeithlon ar gyfer dysgwyr cymwys yn unol â gofynion statudol Llywodraeth Cymru er mwyn hwyluso mynediad i bob safle addysgol yn y sir.
- Drwy leihau nifer y disgyblion yn y Canolfannau ABC ar yr un pryd â sicrhau bod pob disgybl yn rhannu lleoliad gyda'u hysgolion Prif Llif, rydym wedi gwella ansawdd y gwasanaeth. Mae'r cynllun yn ein galluogi i ganolbwyntio'n fwy effeithiol ar dargedau unigol ac ymateb yn briodol i'r anghenion yn y Canolfannau. Yn ogystal, mae'r trefniant o rannu lleoliad yn sicrhau bod ysgolion yn cael cyfle i adnabod y disgyblion, gan eu galluogi i gynllunio a pharatoi darpariaeth briodol ar gyfer blwyddyn Derbyn. O ganlyniad, gwelir gwelliannau mewn cynnydd datblygiadol yn gynt, a pharodrwyd y disgyblion dwys i drosglwyddo i addysg llawn amser.
- Mae 97% o bersonau dynodedig diogelu ysgolion wedi cwblhau hyfforddiant person dynodedig yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Er bod y canllaw cenedlaethol yn nodi na ddylid gadael cyfnod o fwy na thair blynedd rhwng hyfforddiant, rydym yn annog hyfforddiant gloywi bob dwy flynedd fel arfer dda. Nid yw'r ffigwr yn 100% gan fod tri aelod o staff newydd wedi dechrau yn eu rolau ac heb gwblhau'r hyfforddiant eto, ond wedi cofrestru i'w wneud.
- Bu'r Gwasanaeth Cynhwysiad yn canolbwyntio ar gryfhau'r gefnogaeth sydd ar gael i ddisgyblion sy'n profi anawsterau cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol (ACEY). Mae hyn wedi cynnwys datblygu dulliau mwy systematig o adnabod anghenion yn gynnar, gan sicrhau bod ymyriadau'n cael eu darparu mewn modd amserol ac effeithiol. Bu cydweithio'n agos ag ysgolion a gwasanaethau eraill i gyd-gynllunio strategaeth newydd, gyda'r nod o sicrhau bod y gefnogaeth a gynigir yn gynhwysol, yn gynaliadwy ac yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn. Fel rhan o'r strategaeth, byddwn yn sefydlu canolfan newydd fydd yn weithredol o fis Medi 2025, gan gynnig ystod o wasanaethau wedi'u targedu i gefnogi disgyblion.

Gwynedd Llewyrchus

Sylfaen caniatáu i bobl Gwynedd ffynnu yw sicrhau fod swyddi addas ar gael yn y sir sy'n talu cyflogau sy'n eu galluogi i gynnal eu hunain a'u teuluoedd. Ein huchelgais yw sicrhau:

- Swyddi o safon.
- Cefnogaeth i fusnesau ffynnu.
- Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.
- Cymunedau cryf a gwydn.
- Canol trefi llewyrchus a llawn bwrlwm.

SIOPAU
SHOPS

Prosiectau

Gwynedd Lewyrchus

Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld gynaliadwy

Adfywio cymunedau a chanol trefi

Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd mewn i waith

---

Cadw'r Budd yn Lleol

Diweddariad ar y prosiectau

Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld gynaliadwy

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd uwch-gynhadledd Economi Ymweld Gynaliadwy gyda dros 100 yn mynychu.
- Adolygwyd ein trefniadau i gefnogi digwyddiadau yng Ngwynedd.
- Agorwyd pedwar Aros-fan ar draws Gwynedd ar gyfer ymwelwyr mewn cartrefi modur. Rydym yn monitro'r defnydd a wneir ohonynt, a byddwn yn paratoi adroddiad gwerthuso maes o law.
- Sefydlwyd strwythur i weithredu Cynllun Economi Ymweld Gwynedd ac Eryri 2035, ac mae cyllid wedi ei neilltuo i weithredu'r cynllun.
- Cefnogwyd cymunedau a busnesau Gwynedd i hyrwyddo a dathlu diwylliant yn lleol drwy'r prosiect 'Diwylliesiant'. Buddsoddwyd £715,553 er mwyn cefnogi 109 o sefydliadau a busnesau i gynnal gwahanol weithgareddau, a denodd hyn fuddsoddiad ychwanegol o £5.8m i'r Sir. Roedd llawer o weithgaredd wedi digwydd trwy Storiel, Byw'n Iach, Archifau, Llyfrgelloedd a Pharc Glynllifon.
- Cefnogwyd cymunedau Gwynedd i fanteisio ar ddynodiad treftadaeth byd y diwydiant llechi gan sicrhau arian Loteri Treftadaeth i brosiectau LleCHI LleNi, ac arian o'r Gronfa Ffyniant Gyffredin a'r Gronfa Ffyniant Bro. Mae sawl prosiect sylweddol ar y gweill gan gynnwys ail-ddatblygu'r Amgueddfa Lechi a Pharc Padarn yn Llanberis, a gwneud gwelliannau canol tref a gosod celf gyhoeddus mewn chwe thref. Yn ogystal, uwchraddiwyd Aelwyd yr Urdd a chwblhawyd gwaith ar lwybr cysylltiol ym Mlaenau Ffestiniog.

Adfywio cymunedau a chanol trefi

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cyhoeddwyd y Cynlluniau Adfywio Lleol ar gyfer pob un o'r 13 ardal adfywio yn y sir ar wefan y Cyngor, a chynhaliwyd adolygiad o'r trefniadau cydlynu lleol.
- Cynigiwyd grantiau gwerth £1.8m drwy Gronfa Allweddol Cefnogi Cymunedau i ystod o brosiectau adfywio lleol.
- Mae Cynlluniau Creu Lleoedd wedi eu cwblhau ar gyfer Porthmadog, Pwllheli, Y Bala, a Dolgellau.
- Buddsoddwyd £1.8m o arian grant Cronfa Ffyniant Gyffredin i uwchraddio canol trefi Gwynedd.
- Rhoddwyd grant Trawsnewid Trefi 2024/5 i nifer o brosiectau er mwyn gwella canol trefi, gan gynnwys Parc y Coleg, Bangor; eiddo gwag Galeri Cyf; Menter y Tŵr Pwllheli; Canolfan Bro Tegid, Y Bala; a Chanolfan Iechyd a Lles Bangor.

Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd mewn i waith

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cafodd 600 o fusnesau a mentrau cymdeithasol gymorth gan y Cyngor drwy raglen ARFOR a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin.
- Cynhaliwyd Wythnos Busnes Gwynedd fis Hydref, gyda chyfres o ddigwyddiadau wedi eu trefnu i fusnesau yn Nolgellau, Pwllheli a Bangor. Llwyddodd ymgyrch gan y Cyngor i annog trigolion ac ymwelwyr i gefnogi busnesau lleol i gyrraedd 50,000 o gyfrifon.
- Rydym yn parhau i gefnogi cynlluniau Cais Twf Gogledd Cymru, gan roi sylw arbennig i'r cynlluniau sy'n cynnig y budd mwyaf i Wynedd, gan gynnwys Cynllun Parc Bryn Cegin sydd wedi ei gymeradwyo, ac mae trefniadau mewn lle i gychwyn gweithredu ar safle a Phrosiect Hwb Arloesi Glynllifon sy'n cael ei ailgynllunio.
- Rhoddwyd cefnogaeth i 221 o bobl i ddychwelyd i waith yn 2024/25 a chafodd 251 o bobl gymorth i gynyddu eu gallu i ennill cyflog da.

Cadw'r Budd yn Lleol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lluniwyd strategaeth caffael newydd fydd yn cael ei chyflwyno i'r Cabinet yn fuan.
- Adolygwyd ein rheolau gweithdrefn caffael er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth gyda'r Ddeddf Caffael newydd.
- Rydym wedi diweddarau'n gwefan a'n mewnrwyd er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r rheoliadau newydd, technegau caffael a'r nod o gadw'r budd yn lleol maes o law.

Rhai o'n prif gyflawniadau

Datblygu'r economi ac adfywio cymunedau

Darparodd Cyngor Gwynedd amrywiaeth eang o gefnogaeth i gynnal a chynorthwyo busnesau i ffynnu yn ystod y flwyddyn a aeth heibio:

- Rhoddwyd cymorth i 176 o fusnesau gwahanol drwy gynlluniau cefnogi busnes dan reolaeth y Cyngor. Roedd y cymorth yn gyfuniad o help ariannol ar ffurf grant i alluogi busnesau i fuddsoddi er mwyn lleihau costau neu fanteisio ar gyfleodd newydd, cefnogaeth ymarferol i helpu busnesau adolygu eu gweithgareddau a chynllunio i'r dyfodol, a chymorth i fusnesau wneud gwell defnydd o dechnoleg a'r cyfryngau digidol.
- Yn dilyn cefnogaeth gan dîm Gwaith Gwynedd, llwyddodd 221 o drigolion i gael swydd. Roedd hyn yn gynydd o draean ar ganlyniad y llynedd.
- Yn sgil derbyn cynnig o gymorth ariannol gan y Cyngor yn ystod 2024/25, mae 54 o fusnesau wedi ymrwmo i dalu cyflog byw gwirioneddol i'w gweithwyr ac i ddefnyddio mwy o Gymraeg.
- Cwblhau a chyhoeddi Cynlluniau Creu Lleoedd er mwyn gwella chwe thref o fewn y sir - Bangor, Caernarfon, Pwllheli, Porthmadog, Dolgellau ac Y Bala.
- Mae Cist Gwynedd, y porth grantiau cymunedol, wedi dyrannu dros £1.6 miliwn o grantiau i wahanol grwpiau a sefydliadau yn y sir.
- Mae'r Gwasanaeth Rhaglenni Adfywio wedi sicrhau buddsoddiad gwerth £8.5m ar gyfer prosiectau canol trefi.
- Er mwyn gwella trefi'r sir, rhoddwyd cefnogaeth ariannol i ddod â 10 eiddo gwag mewn canol trefi yn ôl i ddefnydd, ac i adnewyddu a gwella 26 adeilad arall.

Diwylliant a Hamdden

- Lansiwyd gwefan newydd i Barc Glynllifon www.parcglynllifon.cymru er mwyn hyrwyddo'r hyn sydd ar gael yno.
- Roedd cais gwerth £300,000 am gymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru yn llwyddiannus. Yn sgil hyn bydd gwaith yn digwydd yn 2025-26 i ail wynebu'r maes parcio, gosod manau gwefru ar gyfer ceir a beics, paneli solar a gwaith dehongli/arwyddion.
- Bu gwelliannau i isadeiledd canolfannau hamdden gan gynnwys ail wynebu'r cyrtiau tennis mewnol, a gosod cwrt Padel newydd - y cwrt cyhoeddus cyntaf yng Ngogledd Cymru - yng Nghanolfan Tennis Arfon, a throsi'r MUGA i fod yn gae 2G 7v7 yn Glan Wnion, Dolgellau.
- Agorwyd cae 3G newydd yng Nghaernarfon gan gyn bêl-droediwr Cymru a Lerpwl, Ian Rush.
- Gwnaethpwyd gwelliannau i harbwr Porthmadog gan gynnwys adnewyddu cadwyni angorfeydd yr harbwr er mwyn sicrhau diogelwch cychod, a gwella lloc allanol yr harbwr er mwyn darparu safle mwy ymarferol a diogel. Uwchraddiwyd system deledu cylch cyfyng harbwr Abermaw i wella diogelwch a chwblhawyd gwelliannau i Ffordd y Compownd.
- Yn dilyn gwaith uwchraddio gwerth £450,000 i'r maes parcio, treialwyd trefn newydd o godi ffioedd am barcio yn Ninas Dinlle.
- Buddsoddwyd £280,000 i foderneiddio'r arddangosfeydd yn Amgueddfa Lloyd George yn Llanystumdwy yn dilyn derbyn grant o Gronfa Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU.
- Mae'r ymgyrch Croeso Cynnes yn weithredol ymhob un o Lyfrgelloedd Gwynedd gyda chyfle i ymuno mewn gweithgareddau fel chwarae gwyddbwyll, gwneud jig-so a Chôr dementia. Mae sesiwn gwyddbwyll pnawn lau Llyfrgell Caernarfon yn tyfu o nerth i nerth, gyda phlant, pobl ifanc a phobl hŷn yn cyd-chwarae yn rheolaidd.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Uwchraddiwyd ein system Llyfrgelloedd (LMS) fis Rhagfyr 2024. Mae tîm LMS Cymru, a arweinir gan Gyngor Gwynedd, yn gweithio ar lansio ap newydd a chatalog llyfrau Cymru Gyfan.
- Datblygwyd rhaglen amrywiol yn Neuadd Dwyfor, gyda phwyslais ar nosweithiau cerddorol byw gan unigolion a bandiau yn Gymraeg, yn ychwanegol i'r cynnig ffilmiau a sioeau theatr arferol. Fel rhan o hyn, cyflwynwyd brand 'Gigs Town Hôl' sydd yn mynd o nerth i nerth.
- Rhoddwyd cefnogaeth ariannol gwerth £77,000 i gynnal 33 digwyddiad gwahanol yn y sir. Mynychodd 154,000 o bobl y digwyddiadau, a chyfrifwyd fod yr economi leol wedi cael budd o £4,069,561 o ganlyniad.

DRAFFET

Gwynedd Glyd

Ein huchelgais yw sicrhau bod gan bob person yng Ngwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella ansawdd eu bywydau . Byddwn yn ceisio cyflawni hyn drwy osod uchelgais i:

- Sicrhau fod neb yn ddigartref yng Ngwynedd.
- Helpu trigolion Gwynedd i fod yn berchen ar gartref fforddiadwy yn eu cymuned.
- Sicrhau fod tai newydd yng Ngwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar.
- Sicrhau fod tai Gwynedd yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant trigolion y sir.

Prosiectau

Gwynedd Glyd

Ymdrin â'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd

Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol

Sicrhau bod neb yn ddigartref yng Ngwynedd

Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Diweddariad ar y prosiectau

Ymdrin â'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cefnogwyd trigolion y sir i wneud y mwyaf o gynlluniau i leihau costau ynni fel ECO4, gyda 216 o geisiadau yn cael eu cymeradwyo.
- Sicrhau bod trigolion Gwynedd yn ymwybodol o'r holl fudd-daliadau sydd ar gael iddynt trwy gydweithio gyda phartneriaid mewnol ac allanol.
- Rydym wedi dosbarthu 656 o dalebau ynni i drigolion anghenus sydd ar fesurydd rhag-dalu yn Ngwynedd gyda gwariant gwerth £24,719. Ers y cychwyn rydym wedi dosbarthu 5,671 o dalebau gwerth £236,055 - arian sydd wedi mynd yn uniongyrchol i drigolion mwyaf bregus y sir.
- Rydym wedi cyfeirio trigolion i gael cymorth ychwanegol gan sefydliadau fel y Banciau Bwyd, Canllaw, Teleofal, Grantiau Tai Gwag y Cyngor a Benthyciadau Cyngor, Gwaith Gwynedd, Cofrestr Gwasanaethau Blaenoriaeth, Dŵr Cymru, Hybiau Cymunedol a hefyd cyfeirio at y gwasanaeth Mesuryddion Ynni Clyfar.
- Rhannwyd arbenigedd a gwybodaeth ddefnyddiol ar wefan Costau Byw Cyngor Gwynedd sydd ar gael i bawb.
- Cynhaliwyd clinigau cymunedol i gyfeirio pobl at y gwasanaethau a'r gefnogaeth sydd ar gael.

Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae 386 o dai cymdeithasol bellach wedi'u codi ers dechrau'r Cynllun Gweithredu Tai a bydd y rhain yn helpu bron i 1,300 o unigolion.
- Mae gwaith adeiladu wedi dechrau ar safleoedd yn Llanberis a Bangor i greu tai fforddiadwy dan gynllun Tŷ Gwynedd.
- Prynwyd 23 o dai trwy'r Cynllun Prynu i Osod (gan ddod â'r cyfanswm i 46 o dai), a bydd y rhain yn cael eu gosod ar lefelau rhent fforddiadwy.
- Daethpwyd â 108 eiddo gwag yn ôl i ddefnydd trwy gymorth grantiau i adnewyddu tai gwag ers dechrau'r Cynllun Gweithredu Tai.
- Mae 62 o aelwydydd wedi prynu eu cartref trwy gymorth y Cynllun Prynu Cartref erbyn hyn.

Sicrhau bod neb yn ddigartref yng Ngwynedd

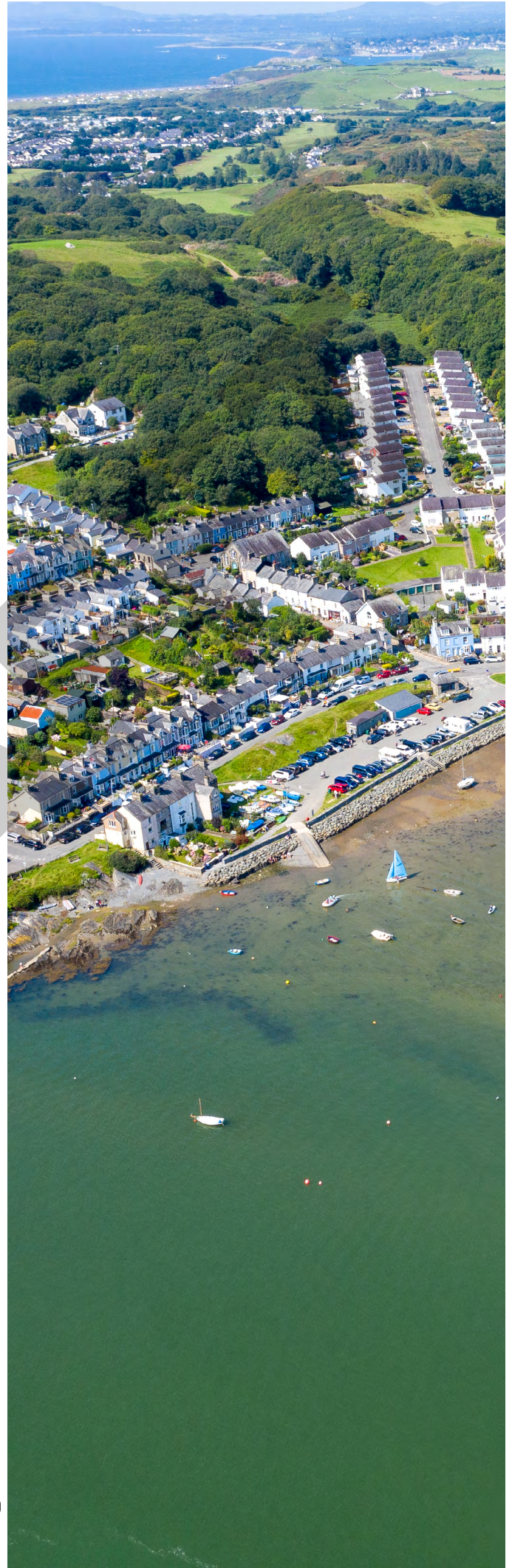
Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae datblygiadau i roi llety i bobl ddigartref wedi eu cwblhau ym Mangor a Phwllheli, ac mae gwaith adeiladu yn parhau ar ddatblygiad arall ym Mangor.
- Cwblhawyd pryniant cyn swyddfeydd y Llywodraeth, Penrallt, Caernarfon, ac mae gwaith cefndirol sylweddol wedi digwydd ar gyfer cyflwyno cais cynllunio megis asesiadau strwythurol, dichonoldeb ac ati, ar gyfer ei drosi yn unedau i bobl leol sydd angen cartref.
- Denwyd 12 eiddo ychwanegol ar gyfer Cynllun Lesu Cymru sydd yn galluogi mwy o bobl i rentu'n breifat yng Ngwynedd, a'i wneud yn opsiwn mwy fforddiadwy. Byddwn yn parhau i drafod gyda landlordiaid a'r Llywodraeth i edrych am opsiynau i gynyddu'r cyfleoedd dros oes y cynllun. Hyd yma mae 28 eiddo wedi'i osod gan helpu 65 o unigolion.
- Mae ein 'Siop un Stop' bron yn barod i'w lansio. Adnodd newydd er mwyn ymateb i anghenion trigolion wrth iddynt gyflwyno ceisiadau yn ymwneud â thai mewn un lle canolog ydi'r 'Siop un Stop'.

Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Yn dilyn cyfnod o ymgynghoriad cyhoeddus penderfynwyd cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd, er mwyn rheoli'r defnydd o dai fel ail gartrefi a llety gwyliau. Mae hyn wedi ei weithredu ac mae bellach mewn lle ar draws y sir.
- Cynhaliwyd gwaith ymchwil i effaith y Premiwm Treth Cyngor o ran unrhyw newid defnydd o eiddo. Gwelwyd fod gostyngiad wedi bod yn nifer yr ail gartrefi ac unedau gwyliau hunan-ddarpar, ond nid oedd digon o ddata ar gael ar hyn o bryd i brofi bod hynny yn uniongyrchol o ganlyniad i'r Premiwm. Yn dilyn hyn, penderfynodd y Cyngor gadw'r Premiwm ar yr un lefel ar gyfer 2025-26.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Gosodwyd uchelgais i greu 83 o unedau lleth â chefnogaeth ar gyfer pobl ddigartref ein sir erbyn diwedd oes y Cynllun Gweithredu Tai, a hynny er mwyn ateb y galw cynyddol am y gwasanaeth. Ers 2021 mae 20 o unedau wedi eu creu, gyda 62 arall ar y rhaglen waith. Hyd yma mae o leiaf 30 o bobl wedi derbyn chefnogaeth yn yr unedau newydd, a byddwn yn parhau i gefnogi unigolion a theuluoedd dros y blynyddoedd nesaf.
- Ym mis Hydref 2024, agorodd Dôl Sadler – adeilad newydd sbon ar gyfer darparu lleth â chefnogaeth i drigolion ein sir – ar safle hen Ysgol Glan Wnion yn Nolgellau. Cyrhaeddodd y datblygiad restr fer Gwobrau Inside Housing Development yn y categori Best Supported Housing Development: Rural/Suburban.
- Mae dau safle Tŷ Gwynedd yn y broses adeiladu – safleoedd Llanberis a Choed Mawr, Bangor. Bydd dau arall yn dechrau yn 2025/26, a mwy i ddilyn yn y blynyddoedd nesaf. Mae safleoedd eraill yn cael eu hystyried ar draws y sir i gyfarch anghenion lleol.
- Trwy'r Cynllun Prynu i Osod, mae'r Cyngor yn prynu tai oddi ar y farchnad agored er mwyn eu gosod i drigolion sydd mewn angen tai. Mae'r Cyngor eisoes wedi prynu 46 o dai (sy'n rhagori ar yr uchelgais a osodwyd ar gyfer diwedd blwyddyn ariannol 2024/25 sef 43). Mae'r Cyngor wedi gosod 16 tŷ ac yn cwblhau gwaith trwsio ac uwchraddio angenrheidiol ar 20 o dai eraill.
- Er mwyn dod â mwy o dai gwag yn ôl i ddefnydd, mae nifer o ymyraethau ar gael i bobl Gwynedd fanteisio arnynt. Trwy'r Cynllun Gweithredu Tai, mae'r Adran yn gallu cynnig eithriad o flwyddyn ychwanegol oddi ar dreth cyngor ar dai gwag, fel bod modd i deulu neu unigolion gwblhau gwaith adfer allweddol i ddod â'r tŷ i safon byw derbyniol. Hyd yma, mae 123 o eithriadau gwerth cyfanswm o £165,061 wedi'u rhoi i berchnogion tai gwag.
- Mae grantiau ar gael i berchnogion wneud gwaith uwchraddio angenrheidiol i dŷ fu'n arfer bod yn wag, a hyd yma mae 108 o'r grantiau hyn wedi'u dyrannu. Cyfanswm nifer y tai gwag sydd wedi dod yn ôl i ddefnydd yn sgil chefnogaeth gan y Cyngor yw 284. Mae hyn wrth gwrs yn golygu bod 284 o dai gwag wedi dod yn ôl i ddefnydd trigolion lleol hefyd. Mae hyn yn cyrraedd a rhagori ar yr uchelgais a osodwyd sef dod â 250 o dai gwag yn ôl i ddefnydd.
- Mae'r adran Tai ac Eiddo yn cydweithio'n agos gyda'i bartneriaid tai ar ddatblygiadau tai cymdeithasol a chanolraddol er mwyn cyfarch y galw aruthrol sydd am dai yng Ngwynedd. Yn ystod 2024/25, codwyd 90 o dai fforddiadwy ar draws Gwynedd gan ddod â'r cyfanswm o dai newydd ers dechrau'r Cynllun Gweithredu Tai i 386.
- Mae'r Adran wedi llwyddo i ddenu arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru er mwyn cyflawni mwy o ddatblygiadau tai fforddiadwy. Yn 2024/25, denwyd £8m yn ychwanegol fydd yn galluogi i'n partneriaid tai godi o leiaf 50 o unedau ychwanegol.
- Mae gwaith datblygu safle Penrhos, Pwllheli, ar ddechrau, wedi i'r Cyngor, mewn partneriaeth gyda chymdeithas dai Clwyd Alyn, sicrhau grant ychwanegol o tua £7.7m gan Lywodraeth Cymru er mwyn gallu dechrau gwedd 1 y datblygiad fydd yn creu 44 o gartrefi newydd.
- Mae'r Cynllun Prynu Cartref wedi llwyddo i helpu 62 o aelwydydd i brynu cartref oddi ar y farchnad agored yng Ngwynedd. Mae 25 arall yn y broses ar hyn o bryd. Mae'r Cyngor, mewn partneriaeth gyda Pheilot Dwyfor, wedi llwyddo i ymestyn uchafswm gwerth eiddo cymwys mewn rhai ardaloedd o Ddwyfor er mwyn ymateb i'r sefyllfa leol, sy'n golygu y gall mwy o bobl elwa o'r Cynllun.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Ers mis Hydref 2022, mae 753 o dai wedi derbyn cymorth grant i wella'u perfformiad ynni. Mae hyn wedi helpu nifer o drigolion Gwynedd i fyw mewn cartrefi mwy clyd ac i osgoi neu ddod allan o dlodi tanwydd trwy ddarparu cefnogaeth i insiwleiddio tai, derbyn offer gwresogi effeithiol ac uwchraddiadau ecogyfeillgar megis paneli solar a phymptiau gwres sy'n defnyddio aer.
- Yn ystod Ebrill a Mai 2024, cynhaliwyd Tai ar Daith, sef y gyfres gyntaf o ddigwyddiadau galw-heibio ar gyfer helpu'r cyhoedd gyda materion tai. Ymwelwyd â thri lleoliad – Caernarfon, Pwllheli a Dolgellau a derbyniwyd adborth cadarnhaol ym mhob safle gan y 158 o unigolion a alwodd heibio. Mae'r Adran wedi derbyn nifer o wahoddiadau i ymweld â lleoliadau eraill ac ymwelir â'r rhain yn y blynyddoedd i ddod.

DRAFT

Gwynedd Ofalgar

Mae gofalu am unigolion bregus yn un o'n prif gyfrifoldebau a'n huchelgais yw cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau drwy: :

- Ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus neu sy'n agored i niwed.
- Cefnogi trigolion i gymryd rhan ac ymgysylltu gyda'u cymunedau, ac i leihau tlodi a'i effeithiau.
- Sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn byw bywydau hapus ac yn cyrraedd eu potensial o ran eu haddysg, eu hiechyd a'u lles.
- Sicrhau bod gwybodaeth ar gael i drigolion Gwynedd i'w cynorthwyo i wneud penderfyniadau gwybodus am eu hiechyd a'u lles corfforol a meddyliol.
- Galluogi trigolion Gwynedd i fyw'n annibynnol mewn llety addas a chydag urddas gyhyd ag y bo modd yn eu cymuned.
- Cefnogi gofalwyr di-dâl.
- Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn.
- Cefnogi ein cymunedau i sicrhau hygrychedd ac i ddatblygu i fod yn sir Oed Gyfeillgar.

Prosiectau

Gwynedd Ofalgar

Moderneiddio ein hadnoddau gofal i gwrdd ag anghenion y dyfodol

---

Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal

---

Cydweithio gyda Gwasanaethau lechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned

---

Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth

---

Cynllun Awtistiaeth

Llechen Lân

Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan

---

Cefnogi Llesiant Pobl

Diweddariad ar y prosiectau

Moderneiddio ein hadnoddau gofal i gwrdd ag anghenion y dyfodol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rydym wedi gorffen uwchraddio Hafod Mawddach a Chefn Rodyn.
- Mae unedau dementia ym Mryn Blodau wedi agor.
- Mae trafodaethau wedi cychwyn ar ddatblygu Tai Gofal Ychwanegol yng Nghaernarfon.
- Rydym yn ymchwilio i weld os oes angen darpariaeth ychwanegol o Dai Gofal ar safle Penyberth, Pwllheli.

Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae chwiliwr Dewis a system therapi galwedigaethol AskSara wedi'i integreiddio i dudalennau gwefan y gwasanaethau cymdeithasol. Mae hyn yn golygu ei bod yn bosib i bobl gael gwybodaeth a chynghor addas ac amserol i'w helpu i aros yn annibynnol, a lleihau pwysau ar wasanaethau traddodiadol.
- Mae dewislen o ddyfeisiau telefonaidd wedi ei chreu ac mae'n cael ei hyrwyddo ar y wefan, yn y cyfryngau a thrwy'r timau gwaith cymdeithasol er mwyn helpu pobl i aros yn annibynnol. Bydd hefyd yn lleihau'r pwysau ar wasanaethau traddodiadol.

Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Sefydlwyd trefniadau cyfathrebu a chyfarfod rheolaidd er mwyn hyrwyddo cydweithio a galluogi'r timau oedolion i deimlo fwy fel un. Mae hyn yn lleihau dyblygu a gwella cyfathrebu sydd yn ei dro yn rhoi gwell gwasanaeth i'r unigolyn.
- Datblygwyd trefniadau cydweithio newydd i'r timau iechyd meddwl a chynhaliwyd adolygiad o'r trefniadau er mwyn sicrhau eu bod yn gadarn.

Datblygu cyfleoedd hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Penodwyd Cydlynnydd Cyfleon Gwaith a Swyddogion Cefnogi Cyflogaeth ychwanegol, a gwnaethpwyd gwaith i adnabod y math a'r nifer o gyfleoedd sydd eu hangen. Golygai hyn fod unigolion ag anabledd dysgu yn cael gwaith cyflogedig (gwir gyflog byw) a bod yr unigolyn a'r cyflogwr yn derbyn cefnogaeth gan swyddogion y Cyngor.

Cynllun Awtistiaeth

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Penodwyd gweithiwr ataliol yn y fîm cefnogi teulu er mwyn cydweithio gyda phlant sydd ar y llwybr diagnosis neu wedi derbyn diagnosis. Mae'n gweithio yn agos iawn gyda'r fîm awtistiaeth, ac yn rhan o ddarparu ymyrraeth ar sail grŵp.
- Mae'r fîm yn datblygu rhaglenni cefnogi rhieni/gofalwyr er mwyn sicrhau bod y gefnogaeth a ddarperir gartref yn effeithiol a phriodol.
- Darparwyd amrywiaeth o hyfforddiant i weithwyr proffesiynol a rhieni/gofalwyr gan gynnwys hyfforddiant ar ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o awtistiaeth, a hyfforddiant ynglŷn ag ymddygiad sy'n peri pryder.
- Mae'r fîm yn parhau i weithio ar brosiect Llwybrau Ni, fydd yn darparu cyfleoedd cymdeithasol i bobl ifanc ac egwyl i rieni a gofalwyr.

Llechen Lân

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cwblhawyd dadansoddiad o ddemograffeg Gwynedd, y galw am wasanaeth, ac arferion gorau gwasanaethau cymdeithasol oedolion er mwyn deall ac amlygu'r galw am wasanaeth a'r adnoddau cysylltiedig a fydd eu hangen ar gyfer yr ugain mlynedd nesaf.

Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Agorwyd cartref grŵp bychan ym Morfa Bychan, a croesawyd dau blentyn i'r cartref. Yn ogystal, prynwyd dau eiddo ychwanegol ac mae gwaith paratoi ar y gweill i'w cofrestru.
- Mynychwyd cyfarfod yn yr ardal i drafod y cynllun.
- Datblygwyd Datganiad o Bwrpas a pholisïau ar gyfer y datblygiad gan y bydd eu hangen i gofrestru'r uned gydag Arolygaeth Gofal Cymru.

Cefnogi Llesiant Pobl

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Penodwyd Hyrwyddwyr Lles a chynhaliwyd digwyddiadau costau byw, a sesiynau galw-heibio amrywiol.
- Sefydlwyd dau Hwb Cefnogi Pobl mewn dwy ardal newydd.
- Buom yn cydweithio gyda Cyngor Ar Bopeth i ddarparu cefnogaeth rhifedd a cyllidebu i drigolion.
- Rhoddwyd cymorth ymarferol i bobl ddysgu sut i fynd ar-lein a dosbarthwyd cyfarpar TG fel rhan o'r Prosiect Cynhwysiad Digidol.
- Sefydlwyd peilot y cynllun Gafael Llaw sy'n gynllun ar draws gwasanaethau cymdeithasol a Galw Gwynedd, sy'n ymestyn allan yn rhagweithiol i drigolion i wneud yn siŵr fod pawb yn gwybod lle i fynd am gymorth a pha help sydd ar gael.
- Sefydlwyd Cronfa Gyfalaf a Refeniw er mwyn cefnogi prosiectau bwydo yn y cymunedau, a darparwyd cyrsiau coginio yn yr hybiau mewn cydweithrediad â Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr.
- Cynhaliwyd sesiynau Bwyd a Hwyl yn ystod gwyliau'r haf ble darparwyd gweithgareddau i blant oedd yn cynnwys sesiynau addysgiadol, gweithgareddau corfforol ac addysg am fwyd a maeth. Cofrestrodd pedair ysgol i gymryd rhan.
- Darparwyd pecynnau i gefnogi toiledau plant oedd yn cynnwys clytiau go iawn y gellir eu hail ddefnyddio, poti a phecynnau gwybodaeth.
- Dosbarthwyd cannoedd o nwyddau mislif am ddim drwy'r llyfrgelloedd yn ystod 2024/25.
- Dosbarthwyd 5,575 o becynnau bwyd gan gynlluniau bwyd cymunedol drwy'r sir a darparwyd 11,601 o brydau bwyd.
- Mynychodd 3,478 o bobl sesiynau Croeso Cynnes ar draws 25 o gynlluniau ledled y sir ble darparwyd gweithdai lles megis gemau wythnosol a sesiynau creadigol yn ogystal â sesiynau galw mewn ar amryw faterion e.e. arian neu iechyd.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Lanswyd Academi Gofal, cynllun unigryw i bobl ddatblygu gyrfa yn y sector Gofal. Darperir profiadau ymarferol a chyfleoedd i staff feithrin a datblygu eu sgiliau i sicrhau gyrfa hir a llwyddiannus o fewn gwasanaethau Gofal Cyngor Gwynedd.
- Mae bron i ddwy ran o dair (tynnu am 1000) o ddyfeisiau teleofal Gwynedd wedi eu trosglwyddo i ddyfeisiadau newydd digidol bellach.
- Er y cynnydd yn y galw, llwyddwyd i leihau rhestrau aros am asesiad. Mae cyllid 'Her 50 Diwrnod' wedi ein galluogi i ariannu gwaith Therapydd Galwedigaethol i roi sylw i restrau aros, yn ogystal ag uwch-sgilio Ymarferwyr i gynnal asesiadau am offer.
- Yn dilyn newidiadau sy'n golygu bod staff yn gweithio rhan o'r wythnos yn yr ysbytai, gwelwyd fod unigolion yn cael asesiad ac ymateb amserol, ac mae hyn wedi arwain at leihad yn nifer yr unigolion sydd yn aros i ddychwelyd adref yn saff o'r ysbyty.
- Mae'r rhestr aros am ofal cartref wedi gostwng yn sylweddol dros y flwyddyn.
- Mae'r gyfradd llenwi cartrefi preswyl y Cyngor wedi codi ac wedi cyrraedd y lefel uchaf ers blynyddoedd sydd yn golygu bod llai o bobl yn aros yn ddiangen mewn ysbytai neu efo risg uchel yn y gymuned.
- Mae'r 'Cynllun cyfleodd gwaith anabledd dysgu' yn mynd o nerth i nerth. Mae'r cynllun cludo cadeiriau arbenigol wedi dechrau, sydd yn cyflogi unigolion ag anabledd dysgu, ac mae nifer o unigolion wedi cwblhau hyfforddiant profi offer trydanol gyda'r bwriad o ddarparu gwasanaeth profi ar gyfer adrannau'r Cyngor.
- Cynigwyd 1183 noswaith o ofal egwyl fer i blant dros y flwyddyn (Ebrill 2024 – Mawrth 2025). Mae hyn yn caniatáu i'r plentyn dderbyn gofal a chefnogaeth, a chael cyfleoedd a phrofiadau i annog eu datblygiad a'u lles, tra mae rhieni yn medru mwynhau cyfnodau o seibiant o'i rôl gofalu.
- Cyhoeddwyd tudalen wybodaeth newydd ar wefan y Cyngor er mwyn hyrwyddo'r 12.5 awr o Ofal Plant am ddim sydd ar gael ar ôl i'r plentyn gael ei benblwydd yn 2 oed.

Gwynedd Gymraeg

Fel arweinydd cenedlaethol byddwn yn hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir. Ein huchelgais yw:

- Sicrhau fod pob plentyn yng Ngwynedd yn gallu defnyddio'r Gymraeg yn hyderus yn yr ysgol ac yn gymdeithasol.
- Hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir a sicrhau fod cyfleoedd digonol i bawb allu defnyddio'r Gymraeg yn naturiol yn eu cymunedau.
- Cydweithio gyda'n partneriaid i hwyluso'r gallu i drigolion Gwynedd gael mynediad at holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Sicrhau fod hybu'r Gymraeg yn rhan allweddol o holl waith y Cyngor, ac unrhyw gynlluniau sydd yn effeithio ar bobl Gwynedd.
- Cefnogi ymdrechion i greu siaradwyr newydd o bob oed.
- Sicrhau mynediad at wybodaeth a chyfleusterau hamdden, diwylliannol a chelfyddydol o safon.

Prosiectau

Gwynedd Gymraeg

Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant

---

Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd

Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi er sicrhau bod holl bolisiau a gwasanaethau addysg a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn gosod sylfaen gadarn i'r Gymraeg

---

Diweddariad ar y prosiectau

Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Y gwaith i adeiladu Uned Iaith ar safle Ysgol Uwchradd Tywyn wedi ei gwblhau ac agorodd yr uned i ddysgwyr yn Ionawr, 2025.
- Mae'r gwaith i foderneiddio'r tair uned drochi Cynradd wedi ei gwblhau gyda gwelliannau wedi eu gwneud i unedau Cymerau, Dolgellau a Maesincla.
- Yn sgil derbyn grant pellach gan Lywodraeth Cymru, mae'r gwaith ar greu pentref rhithwir Aberwla ar gyfer dysgwyr Cymraeg wedi ei gwblhau.

Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Datblygwyd nifer o brosiectau gwahanol fel rhan o'r Strategaeth Iaith 2023-33 gan gynnwys rhai i hyrwyddo cyfathrebu clir a'r Gymraeg mewn busnes.
- Cynhaliwyd gwerthusiad o brosiect Gwarchod Enwau Llefydd a sefydlwyd rhaglen waith ar gyfer 2025-26 er mwyn sicrhau bod yr enwau Cymraeg yn cael eu gwarchod ac yn parhau i gael eu defnyddio.
- Datblygwyd 'Prosiect 15' ymhellach er mwyn cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc. Mae'r prosiect yn creu cynnwys digidol yn y Gymraeg ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd ac mewn gwahanol arddulliau, ac yn creu cyfleoedd newydd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg. Comisiynwyd cwmni i greu cynnwys a gweithgareddau ar gyfer 2025/2026 yn ogystal â chreu adroddiad am opsiynau ar gyfer y dyfodol.
- Cyfrannwyd at waith is-grŵp y Gymraeg y Bwrdd Gwasanaethau sy'n ceisio ymateb i'r heriau o recriwtio gweithlu gyda sgiliau Cymraeg.
- Cydweithiwyd gyda Phrifysgol Bangor er mwyn ymchwilio i agwedd a defnydd iaith trigolion.

Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi er sicrhau bod holl bolisiau a gwasanaethau addysg a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn gosod sylfaen gadarn i'r Gymraeg

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Yn dilyn cyfnod o ymgysylltu, cyflwynwyd Polisi Iaith drafft gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar y 10fed o Ebrill, 2025. Bydd yn cael ystyriaeth bellach gan y Cabinet yn ddiweddarach yn y flwyddyn.
- Comisiynwyd Astudiaeth Effaith o'r Gyfundrefn Drochi a bydd yr adroddiad, fydd yn cynnwys argymhellion o'r prif ganfyddiadau a gwelliannau posib i'r dyfodol, yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn yr hydref.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Rhoddwyd cymorth i Fenter Iaith Gwynedd sefydlu yn fenter iaith gynaliadwy a fydd yn hybu'r Gymraeg mewn cymunedau ar draws Gwynedd. Llwyddwyd i gadw at yr amserlen a chwblhau'r gwaith cyn diwedd y flwyddyn ariannol gan gynnwys trosglwyddo staff i'r endid annibynnol erbyn 1 Ebrill 2025.
- Cydlynwyd Fforwm Iaith Gwynedd gan gynnwys prosiect ymgysylltu gyda phobl ifanc er mwyn deall mwy am eu hagwedd a defnydd o'r Gymraeg.
- Cynhaliwyd peilot o ran mesur defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd wrth ddefnyddio rhai o wasanaethau rheng flaen Cyngor Gwynedd gan gynnwys llyfrgelloedd, canolfannau hamdden, derbynfeydd a chanolfan alwadau.

DRAFFFT

Gwynedd Werdd

Mae Cyngor Gwynedd wedi datgan argyfwng hinsawdd, a'n nod yw i fod yn gyngor carbon sero net ac ecolegol gadarnhaol erbyn 2030. Ein huchelgais yw i sicrhau:

- Lleihad sylweddol mewn allyriadau carbon.
- Ymateb i effeithiau newid hinsawdd.
- Cynnydd mewn bioamrywiaeth a chynefinoedd natur.
- Rhwydwaith rhagorol o lwybrau i drigolion gael y dewis o deithio llesol i'w man gwaith, addysg neu hamdden.
- Rhwydwaith cludiant cyhoeddus sy'n cwrdd ag anghenion cymunedau Gwynedd.

Prosiectau

Gwynedd Werdd

Gweithredu ar risgiau llifogydd

Gwastraff ac ailgylchu

Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Teithio Llesol

Trafnidiaeth Gyhoeddus

Cymunedau Glân a Thaclus

Cynllun Datblygu Lleol newydd

Diweddariad ar y prosiectau

Gweithredu ar risgiau llifogydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mabwysiadwyd Strategaeth Llifogydd newydd ar gyfer y sir.
- Cwblhawyd prosiect gwerth bron i £6 miliwn fydd yn diogelu ardal Hiracl ym Mangor rhag effeithiau llifogydd arfordirol ac yn gwella adnoddau hamdden lleol.
- Yn Abermaw, mae'r gwaith dylunio manwl ar gyfer Promenâd y Gogledd yn parhau ar y trywydd iawn ac yn symud yn unol â'r rhaglen. Mae model ffisegol o'r cynllun wedi'i adeiladu yng Ngholeg yr Imperial Llundain, a bydd yn cael ei ddefnyddio i asesu unrhyw newidiadau posibl i'r risg llifogydd yn sgil ein gwaith. Disgwylir i'r cam dylunio manwl gymryd tua dwy flynedd i'w gwblhau.

Gwastraff ac ailgylchu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lluniwyd drafft o Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu fydd yn gosod cyfeiriad am y blynyddoedd i ddod gyda'r nod o uchafu lefelau ailgylchu a champau penodol i drawsnewid y gwasanaethau gwastraff ac ailgylchu. Bydd hon yn destun ymgynghoriad cyhoeddus yn ystod 2025.
- Rydym wedi bod yn cydweithio â Wrap Cymru i baratoi cynlluniau cychwynnol ar gyfer cyfleusterau trin a phrosesu gwastraff modern ac addas i bwrpas ar gyfer safleoedd Caergylchu (Caernarfon) a Ffridd Rasmus (Harlech).
- Treialwyd cynllun i hyrwyddo'r defnydd o wasanaethau ailgylchu penodol yn ardaloedd Tanygrisiau a Bangor, gyda'r bwriad i'w ymestyn i ardaloedd eraill yn ddiweddarach yn y flwyddyn.
- Rhoddwyd sylw ychwanegol i reoli gwariant, gan roi ystyriaeth i'r cynlluniau arbedion yn ogystal ag anelu i osgoi gorrariant.

Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Bellach mae 31% o geir a faniau fflyd yn gerbydau trydan
- Gosodwyd 60 pwynt gwefru mewn 13 lleoliad ar gyfer y fflyd
- Mae Partneriaeth Natur Gwynedd wedi denu gwerth £2.3miliwn i Wynedd ar gyfer gwaith cadwraeth yn y ddwy flynedd diwethaf, ac wedi derbyn £511,000 pellach am y ddwy flynedd nesaf, gan gyfrannu'n sylweddol at dargedau natur a bioamrywiaeth cenedlaethol.
- Llwyddwyd i ddenu'r grantiau canlynol yn y maes adeiladau ac ynni: £300,000 gan Ynni Cymru ar gyfer gosod batris yng Nghanolffannau Hamdden Plas Silyn a Plas Ffrancon, ac £1.7M gan Lywodraeth Cymru gyda'r Grant Gwres Carbon Isel ar gyfer Plas Ogwen Bethesda. Hwn yn gynllun cyffrous gyda'r her o ddod ag adeilad fel hyn i fod yn Passivhaus.

Teithio Llesol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Yn dilyn cyflwyno cynlluniau manwl i Lywodraeth Cymru am gynlluniau Teithio Llesol a Llwybrau Diogel mewn Cymunedau, datblygwyd cynlluniau llwyddiannus yn Ffordd Penrhos Bangor (ail wedd), Ysgol Rhostryfan ac Ysgol Treferythyr, Cricieth. Bydd y prosiectau i gyd wedi eu cwblhau yn fuan yn 2025-26.
- Hyrwyddwyd y llwybrau cerdded a beicio i drigolion ac ymwelwyr i'r sir, gan dynnu sylw penodol at rwydwaith teithio llesol Gwynedd.

Trafnidiaeth Gyhoeddus

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Yn dilyn adolygiad, cyflwynwyd rhwydwaith bysiau cyhoeddus newydd ym Meirionnydd ac yn Arfon fydd yn gwella'r ddarpariaeth yn yr ardal. Bydd angen cynnal adolygiad pellach yn Nwyfor yn dilyn canlyniadau tendr diweddar.

Cymunedau Glân a Thaclus

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae fîm tacluso Ardal Ni wedi delio gyda chynnydd sylweddol o geisiadau am waith gan gynnwys torri chwyn trefol a gordyfiant, golchi strydoedd a thynnu gwm, glanhau arwyddion ffyrdd/enwau strydoedd, a glanhau dodrefn stryd. Maent yn parhau i dderbyn adborth cadarnhaol iawn gan Aelodau, cynghorau cymuned a thref a thirgion lleol.
- Bu gostyngiad o 21% yn yr achosion tipio anghyfreithlon ddaeth i sylw'r Cyngor yn ystod y flwyddyn.
- Cynhaliwyd ymgyrch i godi ymwybyddiaeth pobl i lanhau ar ôl eu cŵn, a gwelwyd lleihad yn nifery cwynion gan y cyhoedd am y broblem.

Cynllun Datblygu Lleol newydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rydym wedi dechrau gweithredu'r Cytundeb Cyflawni er mwyn hwyluso'r trefniadau ar gyfer paratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd i Wynedd. Derbyniodd y Cytundeb Cyflawni gymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru.
- Mae'r camau cyntaf o gasglu tystiolaeth a galw am safleoedd datblygu wedi cychwyn. Bydd y gwaith yma yn parhau yn ystod 2025-26.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Llwyddodd Safonau Masnach i gyrraedd y targed o archwilio 100% o fusnesau risg uchel yn ystod y flwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys eiddo sydd wedi ei drwyddedu i werthu ffrwydron a than gwyllt yn ogystal â rhai yn ymwneud ag iechyd anifeiliaid.
- Llwyddodd 82% o siwrneiau bws lleol gyrraedd ar amser.
- Mae 38% o geir neu faniau'r Cyngor bellach yn rhai gwyrdd (trydan neu hybrid).
- Bu cynnydd o 0.98% yn nifer y litrau o danwydd a ddefnyddiodd y Cyngor o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- Mae'r mwyafrif llethol (99%) o fusnesau bwyd sy'n cael eu harchwilio yn parhau i gyrraedd sgôr o 3+, a threfnir ail-ymweliad o fewn 3 mis ar gyfer y rhai sy'n cael sgôr is na hynny. Fodd bynnag mae'r Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) wedi datgan nad yw'r Cyngor yn cwrdd â'i ddyletswyddau statudol o ran amllder archwiliadau safonau bwyd a hylendid bwyd. Mae'r gwasanaeth yn y broses o gyfarch argymhellion yr ASB er mwyn gwella'r sefyllfa.
- Mae ein lefelau ailgylchu dros y pedair blynedd ddiwethaf wedi bod yn gyson 64%. Fodd bynnag, yn sgil y cynnydd yn y targed cenedlaethol i 70%, nid ydym bellach yn cyrraedd y targed statudol. Bydd y Strategaeth Wastraff yn manylu ar gynlluniau i fynd i'r afael â hyn.
- Bu gostyngiad sylweddol o 44% yn nifer y cwynion am fethu casglu gwastraff ac ailgylchu yn ystod y flwyddyn.

Gwynedd Effeithlon

Er mwyn sicrhau fod trigolion Gwynedd yn derbyn y gwasanaethau gorau posib mae cyfrifoldeb arnom i sicrhau fod ein trefniadau gweithredu mewnol o'r safon uchaf bob amser. Ein huchelgais yw:

- Hybu diwylliant gweithio agored a chynhwysol sydd bob amser yn rhoi anghenion pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
- Darparu adnoddau staffio digonol ac addas ar gyfer cyflwyno gwasanaethau.
- Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
- Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

Prosiectau

Gwynedd Effeithlon

Cynllunio'r Gweithlu

Adolygiad strategol ar reolaeth lechyd a Diogelwch

Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol

---

Datblygu diwylliant y Cyngor

Sicrhau tegwch i bawb

Merched mewn arweinyddiaeth

Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol

Cynllun Digidol

Diweddariad ar y prosiectau

Cynllunio'r Gweithlu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Sefydlu cynllun profiadau gwaith, fel ffrwd arall i geisio denu pobl i ddod i weithio i'r Cyngor yn y dyfodol.
- Lluniwyd dashfwrdd sydd yn darparu gwybodaeth ar hyfforddiant mandadol staff.
- Sefydlwyd cynllun hyfforddi gweithlu penodol ar gyfer staff cyffredinol, i gydweddu a chefnogi cynlluniau sydd eisoes yn eu lle ar gyfer rheolwyr ac arweinyddiaeth y Cyngor yn ehangach.
- Llwyddodd y Cyngor i gael achrediad Lefel 2 yn y cynllun 'Hyderus o Ran Anabledd'.
- Sefydlu fforwm / fforymau staff ar faterion cydraddoldeb.
- Penodwyd rhagor o brentisiaid a hyfforddeion proffesiynol. Ar gyfer 2025, mae cyfanswm o 21 o swyddi newydd ar gael, sef 13 swydd prentis ac 8 swydd i raddedigion.

Adolygiad strategol ar reolaeth lechyd a Diogelwch

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Dechrau'r gwaith o gyflwyno system TG newydd lechyd a Diogelwch ar draws y Cyngor.
- Llunio cynllun gweithredu ar gyfer Tîm Rheoli'r Cyngor ar sut i gyrraedd model integredig o reoli iechyd a diogelwch.

Gwynedd
Effeithlon

Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Gwaith adolygu polisiau wedi ei gyflawni a thrafodaethau wedi'u cynnal gyda rhan helaeth o'r Adrannau.
- Mae'r gwaith o addasu'r gofodau adrannol o fewn y Pencadlys wedi'i gwblhau i alluogi adleoli staff o'r swyddfeydd ymylol.
- Mae gwaith cychwynnol wedi'i wneud er mwyn adnabod ein hangen ar gyfer gofod swyddfa yn Ffordd y Cob a Phenarlâg, ac ystyriwyd opsiynau i uchafu defnydd y safleoedd trwy gyfuno defnyddiau amgen.

Datblygu diwylliant y Cyngor

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- "Ffordd Gwynedd" ydi'r enw ar y ffordd o weithio yr ydym wedi'i fabwysiadu er mwyn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Newid diwylliant, ymddygiadau a meddylfryd sydd wrth wraidd hyn, ac mae'n digwydd ar draws pob rhan o weithgaredd y Cyngor.
- Ail-sefydlwyd y Grŵp Ymarferwyr fel Grŵp Arbrofi a Gwella, gyda'r bwriad o ysgogi mwy o rannu arferion gorau a gwersi a ddysgwyd.
- Cynhaliwyd adolygiadau o systemau a phrosesau mewn unedau gwasanaeth ymhob adran yn y Cyngor.
- Cynhaliwyd dwy gyfres o'r Rhwydwaith Rheolwyr ac Arweinyddion Tîm i ddelio gydag eitemau fel cydweithio traws-adrannol, strategaeth llesiant, dathlu llwyddiant, deall a gwella perfformiad, rheoli absenoldebau a'r arfer o gynnal adolygiadau o systemau gwaith.
- Sefydlwyd Fforwm Penaethiaid Cynorthwyol am y tro cyntaf o fewn y Cyngor, a hynny o ganlyniad i adnabod bwlbch yn y cyfleoedd i'r garfan hon o uwch-reolwyr rannu profiadau a chyfrannu at ddatblygiad y sefydliad.
- Mae Fframwaith Dysgu a Datblygu newydd wedi'i lawnsio gyda'r rhaglen am y flwyddyn gyntaf yn canolbwyntio ar hyfforddiant sylfaenol fel rheolaeth cyllid, llesiant a sgiliau digidol.
- Cyflwynwyd Strategaeth Llesiant newydd. Mae'r Strategaeth yn seiliedig ar dri sylfaen, sef arwain a rheoli, cefnogaeth gynaliadwy ac amgylchedd gwaith gyda llesiant meddyliol, corfforol, cymdeithasol ac ariannol yn ganolbwynt i'r hyn a geisir ei gyflawni.

Sicrhau tegwch i bawb

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Bu gwaith casglu, dadansoddi a gweithredu ar ddata yn ymwneud ag ysgolion. Yn benodol, achosion o fwlio a throseddau casineb, y gwir gost ariannol ac emosiynol o fynychu'r ysgol ynghyd â phresenoldeb, prydlondeb a chyrhaeddiad grwpiau amrywiol o ddisgyblion. Mae gwaith wedi dechrau ar adnabod anghenion hyfforddiant i staff ysgolion ac o gydweithio gyda swyddogion lles, gwasanaeth ieuencid, yr heddlu ac asiantaethau i allu gweithredu ar y data.
- Adolygu'r wybodaeth sydd ar gael yn y dashfwrdd data cenedlaethol gan Data Cymru, gan benderfynu creu dashfwrdd tebyg yn fewnol sy'n edrych yn benodol ar Wynedd.
- Parhau gyda'r fframwaith hyfforddiant gan sicrhau ei fod yn cynnwys amrywiaeth o nodweddion cydraddoldeb / pynciau eang, er mwyn rhoi'r adnoddau a'r hyder i'n staff ar bob lefel o fewn y Cyngor i barchu amrywiaeth a delio ag ystod o anghenion yn addas. Mae'r cwrs hyfforddiant LHDTTC+ yn weithredol ac ar gael i'r holl staff ers cychwyn 2025.
- Yn dilyn cyflwyno'r drefn asesu effaith newydd, rydym wedi cael siawns i'w wella yn sgil cyfnod peilot. Rydym hefyd wedi edrych ar godi ymwybyddiaeth staff o'r drefn newydd a rhoi cefnogaeth, gwybodaeth a hyfforddiant i sicrhau safon y gwaith.
- Sefydlu fforwm / fforymau staff er mwyn trafod materion cydraddoldeb, fel bod ein gweithwyr yn gallu cyfrannu i'r maes o fewn y Cyngor.

Merched mewn arweinyddiaeth

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd rhagor o weithgareddau sy'n sylfaen i waith y prosiect megis y Rhaglen Datblygu Potensial a'r Sgyrsiau dros Baned.
- Hyrwyddwyd a chodwyd ymwybyddiaeth o faterion rhagfarn heb wybod a hunan ymwybyddiaeth ymysg rheolwyr a staff.
- Cynhaliwyd digwyddiadau i godi ymwybyddiaeth ymysg dynion.
- Parhau i ystyried beth mae Gwasanaethau ar draws y Cyngor yn ei wneud i annog merched i ymgeisio am swyddi uwch er mwyn adnabod a rhannu arfer da.
- Parhau i roi sylw i gyfansoddiad pwyllgorau a grwpiau er sicrhau bod cydbwysedd o ran cynrychiolaeth fenywaidd a gwrywaidd.

Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cyfanswm o arbedion gwerth £43 miliwn wedi eu gwireddu ers 2015/16, sydd yn 93% o'r £46.6m gofynnol dros y cyfnod. Mae gwerth £5.6 miliwn o gyfanswm yr arbedion yn berthnasol i arbedion y flwyddyn ariannol 2024/25.
- Monitro bod yr Adrannau yn blaenoriaethu gwireddu arbedion sydd wedi llithro o flynyddoedd ariannol blaenorol.
- Cydweithio gyda'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr a Phenaethiaid Adrannau ar gynlluniau arbedion a thoriadau 2025/26, gan edrych ar ffyrdd amgen o ddarparu gwasanaethau.

Cynllun Digidol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rydym yn dilyn rhaglen waith fanwl er mwyn gwireddu'r Cynllun Digidol, ac mae trefniadau llywodraethu ar waith er mwyn cadw trosolwg ar ein cynnydd.
- Er mwyn cefnogi trefn newydd y Cyngor "Gweithio i'r dyfodol" datblygwyd system gyfrifiadurol newydd i alluogi staff neilltuo desgiau.
- Gwaith yn digwydd i ail-ddylunio gwefan y Cyngor. Bydd yn cael ei brofi gyda'r cyhoedd yn ystod 2025-26.
- Mae gwelliannau yn digwydd i ddarpariaeth ffôn y Cyngor, gyda bron i 1000 o staff ar y system newydd bellach, gan gynnwys y Ganolfan Gyswllt a rhai ysgolion, ac mae rhaglen gynhwysfawr wedi ei pharatoi ar gyfer cwblhau'r ddarpariaeth.
- Gwaith wedi ei gynnal er mwyn dod i gasgliad ar ein hopsiynau ar gyfer systemau rheoli'r sefydliad i'r dyfodol.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Yn ystod 2024-25, cyhoeddwyd 89 o ddatganiadau rhagweithiol i'r wasg gan y Gwasanaeth Cyfathrebu a wnaeth arwain at 469 o eitemau newyddion, sydd yn cymharu'n ffafriol â'r flwyddyn flaenorol. Dros yr un cyfnod, fe wnaeth y Gwasanaeth hefyd ddelio gyda 510 o ymholiadau gan y wasg a'r cyfryngau.
- Roedd 2,790,297 ymweliad â gwefan y Cyngor yn ystod y flwyddyn.
- Cyflwynwyd 261,549 cais am wasanaeth ar-lein yn 2024-25 sef 4,472 cais yn fwy nac yn 2023-24.
- Lansiodd cyfrif newydd gan y Cyngor ar gyfrwng cymdeithasol Bluesky.
- Ar gyfartaledd mae'r tîm cyfieithu wedi cyfieithu bron i 400,000 o eiriau bob mis, ynghyd â chyfieithu ar y pryd mewn bron i 60 o gyfarfodydd bob mis.
- Cynhaliwyd Arolwg Llais Staff yn ystod y flwyddyn, ac mae'r canlyniadau yn cael eu defnyddio i adnabod anghenion ein gweithwyr a sut gall y Cyngor wella ymhellach.
- Cyflwynwyd adolygiad er mwyn gwella'r gyfradd casglu Treth Cyngor ac Ardrethi Annomestig.
- Cynhaliwyd adolygiad o'r manau pleidleisio yn y sir er mwyn asesu addasrwydd ein gorsafoedd ac ystyried os oes lleoliadau mwy addas ar gael.

Cyfraniad at y 5 Ffordd o Weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

	<i>Hirdymor</i>	<i>Atal</i>	<i>Integreiddio</i>	<i>Cydweithio</i>	<i>Cynnwys</i>
GWYNEDD YFORY					
<i>Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant I'r ysgol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Adolygu a gwella'r ystod o ddarpariaethau cynhwysiad yng Ngwynedd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Llunio a gweithredu ar gyfeiriad strategol 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD LEWYRCHUS					
<i>Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld cynaliadwy</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Adfywio cymunedau a chanol trefi</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd i mewn i waith</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cadw'r Budd yn Lleol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD GLYD					
<i>Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Ymdrin efo'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr</i>	✓	✓	✓	✓	✓

GWYNEDD OFALGAR

<i>Moderneiddio ein hadnoddau gofal l gwrdd ag anghenion y dyfodol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cynllun Awtistiaeth</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Llechen Lân</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cefnogi Llesiant Pobl</i>	✓	✓	✓	✓	✓

GWYNEDD GYMRAEG

<i>Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi er sicrhau bod holl bolisiau a gwasanaethau addysg a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn gosod sylfaen gadarn i'r Gymraeg</i>	✓	✓	✓	✓	✓

GWYNEDD WERDD					
<i>Gweithredu ar risgiau llifogydd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Gwastraff ac ailgylchu</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Teithio Llesol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Trafnidiaeth Gyhoeddus</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cynllun Datblygu Lleol newydd</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cymunedau Glân a Thaclus</i>	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD EFFEITHLON					
<i>Cynllunio'r Gweithlu</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Datblygu diwylliant y Cyngor</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Sicrhau tegwch i bawb</i>	✓	✓		✓	
<i>Merched mewn arweinyddiaeth</i>				✓	
<i>Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Cynllun Digidol</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Adolygiad strategol ar reolaeth lechyd a Diogelwch</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol</i>	✓	✓	✓	✓	✓

Cydnabyddiaethau

Mae'r delweddau ar y tudalenau canlynol wedi'u credydu i ac wedi'u darparu gan © Hawlfraint y Goron / © Crown copyright (2025) Cymru Wales: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 25, 31

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

Hunan Asesiad Cyngor Gwynedd 2024/25

Cefndir a Chyflwyniad

Dyma'r pedwerydd hunanasesiad i Gyngor Gwynedd ei gynnal dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i bob Cyngor yng Nghymru adolygu'n barhaus i ba raddau y mae'n bodloni'r 'gofynion perfformiad', hynny yw i ba raddau:-

- i. y mae'n arfer ei swyddogaethau yn effeithiol;
- ii. y mae'n defnyddio ei adnoddau yn ddarbodus, yn effeithiol ac yn effeithlon;
- iii. y mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith i sicrhau gofynion perfformiad i. a ii.

Eleni, am y tro cyntaf, rydym yn ystyried y tri chwestiwn yma yng nghyd destun cryfderau a gwendidau pob un o'r meysydd yng Nghynllun y Cyngor. Pwrpas y Cynllun 5 mlynedd hwn yw gosod gweledigaeth a blaenoriaethau'r Cyngor ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2023 a diwedd Mawrth 2028, felly mae ystyried y tri chwestiwn uchod wrth fanlyu ar ein prif gryfderau a gwendidau yn ddull addas ac effeithiol o daflu golau ar berfformiad y Cyngor.

Fel rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun fe ystyriwyd ystod eang o faterion i'w blaenoriaethu a bu i ni ymgysylltu ac ymgynghori gyda phobl leol, aelodau etholedig, Cynghorau Tref a Chymuned a phartneriaid. Un rhan o waith oedd yn allweddol yn natblygiad Cynllun y Cyngor oedd gwaith *Ardal Ni* sy'n amlinellu'r hyn sy'n dda am yr ardal, yr hyn sydd ddim cystal, a'r hyn sydd angen ei wneud er mwyn creu gwell ardal erbyn 2035.

Bwriad y broses hunanasesu yw annog gonestrwydd, gwrthrychedd a thryloywder ynghylch perfformiad a llywodraethu'r Cyngor. Er bod y ddyletswydd hon yn un eithaf newydd, mae'r Cyngor eisoes yn paratoi nifer o ddogfennau sy'n cynnwys y math o wybodaeth sy'n ddisgwyliedig i ni ei gynnwys o fewn yr hunanasesiad. Mae hyn yn cynnwys dogfennau megis adroddiadau blynyddol Perfformiad, Cydraddoldeb, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Datganiad Cyfrifon Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. Y Grŵp Llywodraethu, sy'n cynnwys swyddogion megis y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a'r Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol ymysg eraill, sydd wedi arwain/cymryd trosolwg o'r gwaith hyn o fewn y Cyngor. Bwriad hyn yw sicrhau fod y gwaith yn cael ei berchnogi a'i arwain ar lefel strategol.

Mae'n fwriad gan y Cyngor i gynnal Asesiad Perfformiad Panel, fydd yn cynnwys aelodau annibynnol. Yn wreiddiol bwriadwyd gwneud hyn fis Tachwedd y llynedd, ond oherwydd y newidiadau gwleidyddol fu yn y Cyngor newidiwyd hyn i fis Mawrth 2026. Mae angen cynnal Asesiad Panel o leiaf unwaith o fewn cylch etholiadol ac mae'n gysylltiedig â'r ddyletswydd i fod yn cynnal hunanasesiadau blynyddol ar berfformiad gyda'r dogfennau hyn yn ffurfio rhan o'r sail dystiolaeth.

Mae ein trefniadau herio a chefnogi perfformiad wedi bod yn eu lle ers sawl blwyddyn bellach. Cynhelir y cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yma ar lefel Adrannol bob yn ail fis, a maent yn canolbwyntio ar gynnydd prosiectau Cynllun y Cyngor, perfformiad gwasanaethau (sef y gwaith 'dydd i ddydd'), a'r ymateb i'r prif risgiau o fewn y Gofrestr Risg Corfforaethol. Mae'r wybodaeth wedyn yn bwydo i mewn i adroddiadau perfformiad rheolaidd a gyflwynir gan bob Aelod Cabinet yn ystod y flwyddyn ynghyd â'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Ceir copi o Adroddiadau Perfformiad Blynyddol y Cyngor ar wefan y Cyngor yma: [Mesur Perfformiad](#). Er mwyn cryfhau hyn ymhellach yn y dyfodol, bydd addasiadau i'r trefniadau herio a chefnogi perfformiad o Ebrill 2025 ymlaen gyda threfn i adrodd yn uniongyrchol i'r Pwyllgorau Craffu, fydd yn arwain at mwy o fewnbnw i'r broses gan aelodau.

Mae'r ddogfen yn cynnwys asesiad o'n trefniadau llywodraethu gan ymateb i'r 3 gofyniad perfformiad y disgwylir i Gynghorau ymateb iddynt fel rhan o'r hunanasesiad. Rydym hefyd wedi ystyried y fethodoleg ddrafft a gyhoeddwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar gyfer Asesiadau Panel wrth baratoi'r hunanasesiad ar gyfer 2024/25 gan ymateb i'r cwestiynau canlynol:

- Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?
- Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?
- Beth allwn ni wneud er mwyn gwella, a sut?

Yr hunanasesiad ar gyfer 2021-22 oedd ein hasesiad cyntaf a rhoddwyd camau mewn lle er mwyn cyfarch y gwelliannau oedd wedi eu hadnabod. Gwelwyd bod rhai o'r gwelliannau hynny yn parhau yn asesiad 2022-23 ac yn 2023-24 gan eu bod yn faterion hirdymor, ond ategwyd nifer o bwyntiau ychwanegol hefyd. Eleni, gwelir y patrwm yn parhau, gyda'r materion hirdymor yn ail-ymddangos ond gydag ystyriaethau newydd yn cael eu hychwanegu yn ogystal.

Mae'r ddogfen hon felly yn grynodedd lefel uchel o berfformiad y Cyngor yn ystod 2024/25, wedi ei gategoreiddio fel cyfres o Gryfderau a Risgiau dan bob maes blaenoriaeth sy'n cyd-fynd â'r blaenoriaethau a welir yn yr Adroddiad Blynyddol ac yng Nghynllun y Cyngor.

Mae'r Cryfderau yn seiliedig ar:

- uchafbwyntiau yr adroddiad perfformiad blynyddol
- adborth sydd wedi ei dderbyn gan gyrff archwilio allanol (e.e. Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, Estyn etc.)
- materion yn deillio o'r broses herio a chefnogi perfformiad mewnol

Mae'r Risgiau yn seiliedig ar:

- ein prif risgiau fel a nodir yn y gofrestr risg corfforaethol
- materion wedi eu hadnabod gan gyrff archwilio allanol
- materion eraill yr ydym wedi eu hadnabod a'u cynnwys yng Nghynllun y Cyngor
- materion yn deillio o'r broses herio a chefnogi perfformiad mewnol

Mae'n bwysig nodi fod nifer fawr o'n cryfderau wedi eu cynnwys yn rhannau eraill yr adroddiad blynyddol, yn enwedig ble mae nhw'n ymwneud â phrosiectau Cynllun y Cyngor

a'n gwaith dydd-i-ddydd. Er mwyn osgoi ail-adrodd, nid ydym (gan amlaf) yn eu rhestru yn yr Hunanasesiad hefyd. I'r darllenydd, bydd ystyried y ddwy ddogfen (yr Adroddiad Blynyddol a'r Hunanasesiad) gyda'i gilydd yn rhoi darlun llawnach o berfformiad y Cyngor dros y cyfnod dan sylw.

Er bod nifer o'r blaenoriaethau yn cynnwys cyfrifoldebau traws-adrannol, dylid nodi fod 'Gwynedd Effeithlon' yn llawer mwy corfforaethol ei natur gan fod nifer o'r cryfderau a'r gwendidau sydd i'w gweld yma yn rhai sefydliadol. Mae'r flaenoriaeth yma ychydig yn wahanol i'r gweddill felly, sy'n fwy tueddol o adlewyrchu cryfderau a gwendidau adrannol.

Gwynedd Effeithlon

Cryfderau

- Mae'r Cyngor wedi llwyddo i ddygymod gyda chyfnodau o lymder/diffyg arian yn effeithiol, ond mae'r sefyllfa yn dod yn gynyddol anoddach wrth i'r cyllid a ddarperir gan y Llywodraeth leihau. Mae'r Cyngor yn pryderu yn fawr am y pwysau mae hyn yn ei roi ar drigolion y sir i gwrdd â'r cynnydd yn y Dreth Cyngor, ynghyd â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau digonol i boblogaeth Gwynedd o fewn ein cyllideb.
- Trefniadau Llywodraethu corfforaethol da. Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'n swyddogaethau yn effeithiol, rydym yn gosod mesurau perfformiad mewn lle er mwyn herio perfformiad ar draws yr holl wasanaethau. Rydym yn adolygu'r mesurau hyn o dro i dro er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol, ac rydym yn ymwybodol o'r angen i herio ein hunain yn barhaus a gosod mesurau sydd yn ystyrlon er mwyn ein caniatáu ni i wella yn gyson. Rydym yn cydnabod fod gennym le i wella o safbwynt y gwaith o flaengynllunio llif gwaith manwl dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, ac o ganlyniad rydym wedi cyflwyno cyfres o gerrig milltir blynyddol ar gyfer pob un o'r prosiectau er mwyn caniatáu i ni fesur cynnydd yn ogystal â chynllunio gwaith ar gyfer y dyfodol. Mae'r gwaith i wella hyn ymhellach yn parhau.
- Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen gyhoeddus sydd yn gosod allan y trefniadau llywodraethu ac mae Canllaw i'r Cyfansoddiad yn cael ei ddarparu er mwyn atgyfnerthu hyn. Mae'r Grŵp Llywodraethu yn cadw trosolwg o faterion llywodraethu o fewn y Cyngor. Mae'r Grŵp yn cynnwys y Cyfarwyddwr Corfforaethol, y Swyddog Monitro, y Swyddog Adran 151, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol, Pennaeth Cynorthwyol Cefnogaeth Gorfforaethol, y Rheolwr Risg & Yswiriant a'r Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor.
- Mae'r Cyngor yn cyhoeddi Datganiad Llywodraethu blynyddol sy'n amlinellu ein trefniadau llywodraethu a'u heffeithiolrwydd gan ddilyn egwyddorion Fframwaith CIPFA/Solace Delivering Good Governance in Local Government.
- Mae gan y Cyngor broses i reoli risgiau drwy gael Cofrestr Risg Corfforaethol yn ei lle.
- Cynhelir gweithdy blynyddol ar sicrwydd a risgiau gydag archwilwyr allanol (Archwilio Cymru, Arolygaeth Gofal Cymru ac Estyn).
- Pan gyhoeddir argymhellion gan gyrrff archwilio allanol, bydd ymateb sefydliadol yn cael ei baratoi ar ran y Cyngor ac mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn gyfrifol am adolygu ac asesu'r ymateb ynghyd â'r cynnydd yn erbyn yr argymhellion.

- Ceir trefniadau priodol hefyd i ymateb i unrhyw adroddiadau gan Weithrediaeth Iechyd a Diogelwch (HSE).
- Mae prif risgiau llywodraethu wedi eu sgorio yn gorfforaethol ac ar lefel Adran gan fod lefel y risg yn amrywio. Mae'r Grŵp Llywodraethu mewnol gyda throsolwg ac yn gyfrifol am sicrwydd ansawdd o fewn Cyngor Gwynedd.
- Mae'r Cyngor wedi comisiynu *Local Partnerships* i gynnal adolygiad o'n trefniadau llywodraethu, gyda'r bwriad o roi her annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor yn ogystal â chynniig unrhyw argymhellion i wella. Bydd yn rhoi sylw penodol i:
  - i. Gynnal adolygiad trwyadl o'n trefniadau presennol gan gynnwys ein trefniadau llywodraethiant a threfniadau ariannol.
  - ii. Adolygu ein trefniadau llywodraethiant yng nghyd-destun y Cyfansoddiad presennol er mwyn asesu os yw'n addas i bwrpas.
  - iii. Asesu os yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cyflawni ei bwrpas.
  - iv. Adnabod sut rydym yn cyrraedd yr ystod llawn o ofynion statudol wrth wneud penderfyniadau, e.e. Cydraddoldeb, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Y Gymraeg.
  - v. Gwerthuso'r modd yr ydym yn adnabod ac asesu risgiau ac yn eu hadolygu a'u monitro.
  - vi. Gwerthuso'r modd yr ydym yn monitro a chyflawni argymhellion i wella gan reoleiddwyr allanol a mewnol gan ddysgu gwersi ar draws y sefydliad.
  - vii. Adnabod beth allwn ei wneud er mwyn cryfhau ein trefniadau llywodraethiant i'r dyfodol.
- Rydym yn ymwybodol fod angen parhau i adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio. Fel rhan o'r gwaith yma byddwn yn gwella'r hyfforddiant sy'n cael ei gynnig i reolwyr ar reoli risg. Yn ychwanegol, rydym am adolygu i ba raddau y mae'r mesurau penodol sy'n cael eu cyflwyno er mwyn cyfarch y risg yn llwyddo i leihau risgiau yn effeithiol. Byddwn hefyd yn ystyried os y dylem ychwanegu cofnod o'r sgôr sy'n cymryd i ystyriaeth unrhyw gamau lliniaru (mitigation), yn ogystal â'r sgôr risg presennol (sy'n ganlyniad i'r *effaith x tebygolrwydd* yn unig). Bydd gwaith Archwilio Cymru i gynnal Adolygiad o Drefniadau Rheoli Risg y Cyngor yn ystod 2025 yn bwydo i'r gwaith yma, ynghyd ag argymhellion adolygiad *Local Partnerships*.
- Y Pennaeth Cyllid sydd i baratoi a hybu datganiad polisi a strategaeth rheoli risg yr awdurdod. Mae'r strategaeth i reoli risgiau wedi'i berchnogi ar lefel gorfforaethol drwy'r Grŵp Llywodraethu y cyfeirir tuag ato uchod, gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn herio'r sgoriau risg llywodraethu.
- Fel rhan o'i drefniadau parhad gwasanaeth, mae'r Cyngor wedi categoreiddio Gwasanaethau o 1 i 4 ar sail blaenoriaeth adfer ar ôl trychineb. Bu i hyn alluogi'r sefydliad flaenoriaethu yn ystod cyfnod pandemig Covid-19 gan sicrhau parhad gwasanaethau 'hanfodol'. Mae gwersi sydd wedi eu dysgu wrth ddelio ag argyfwng Covid-19 wedi bod yn werthfawr mewn argyfyngau dilynol, e.e. y rhyfel yn Wcráin.
- Er bod y drefn a strategaethau rheoli risg i'r dyfodol yn gwella a chryfhau ar y cyfan, mae trefniadau newydd wedi eu rhoi yn eu lle er mwyn ceisio safoni a cheisio cysoni y sgoriau ar gyfer risgiau uchel iawn. Mae'r rhain yn cael eu cyflwyno i'r Tîm Rheoli Corfforaethol bob 3 mis. Yn ystod 2025/26 byddwn hefyd yn adrodd ar y risgiau hyn

i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a'r Tîm Arweinyddiaeth ddwywaith y flwyddyn (mis Medi a Chwefror).

- Ar sail gwaith Archwilio Mewnol a gwblhawyd yn ystod 2024/25, ystyriwyd bod fframwaith rheolaeth fewnol Cyngor Gwynedd yn ystod y flwyddyn ariannol honno yn gweithredu ar lefel sicrwydd rhesymol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, rheoli risg a rheolaeth fewnol.
- Mae Gwynedd yn awdurdod lletya i nifer o bartneriaethau gwahanol, ac mae'n darparu cefnogaeth effeithiol ar eu cyfer.
- Mae trefniadau cadarn mewn lle ar gyfer cefnogi Aelodau Etholedig yng Ngwynedd, gyda 97% o Gynghorwyr Gwynedd yn adrodd bod y gwasanaeth gan y Tîm Democratiaeth yn dda/dda iawn. Byddwn yn parhau i adeiladu ar y seiliau cadarn hyn yn ystod y flwyddyn i ddod.
- Mae'r Pennaeth Cyllid wedi cynnal hunanasesiad o gydymffurfiaeth gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA, ac yn ei ddiweddarau o leiaf unwaith y flwyddyn a mae'r asesiad cyfredol yn dangos cydymffurfiaeth uchel ar draws pob un o'r safonau. Yn 2025, rydym wedi comisiynu CIPFA i ymgymryd â gwiriad annibynnol o'r hunanasesiad, a bydd canlyniad y gwaith hwnnw yn cael ei ystyried wrth ddylunio gwasanaeth cefnogaeth gyllidol ar gyfer y dyfodol.
- Mae'r Cynllun Prentisiaethau wedi rhoi cyfle i **81** o brentisiaid ers 2019 (sy'n un o'r niferoedd uchaf yng Nghymru wrth gymharu gyda phoblogaeth a maint Cynghorau eraill). Mae nifer o enghreifftiau o lwyddiant y Cynllun, gydag amryw o unigolion sydd wedi cychwyn ar y Cynllun Prentisiaethau yn derbyn dyrchafiadau a swyddi parhaol o fewn y Cyngor. Yn yr un modd mae'r Cynllun Graddedigion (sef Cynllun Yfory) wedi rhoi cyfle i **37** hyfforddai proffesiynol ers 2017 gyda nifer ohonynt wedi cael cynnig swydd gyda'r Cyngor. Ar gyfer 2025, mae cyfanswm o 21 o swyddi newydd ar gael, sef 13 swydd prentis a 8 swydd i raddedigion. Mae meysydd y swyddi yn amrywio – o feysydd newydd fel Ynni a gweithio gyda Chynghorwyr, i rhai sefydlog megis Peirianeg Meddalwedd, Cyllid a Phensiynau a Mecanic, i enwi dim ond rhai.
- Cynhaliwyd Arolwg Llais Staff 2024 yn ystod cyfnod heriol oedd yn cynnwys ansicrwydd cyllidol, newidiadau gwleidyddol yn y Cyngor, a chyfnod o gyflwyno newidiadau pellach i'n trefniadau gwaith 'gweithio i'r dyfodol' yn dilyn y pandemig. O ganlyniad, gwelwyd gostyngiad bychan yn lefel bodlonrwydd staff mewn ymateb i'r mwyafrif o'r cwestiynau, ond mae'r lefel bodlonrwydd yn parhau yn uchel ar gyfer rhai o'r prif ddangosyddion e.e. y sgôr ar gyfer y datganiad 'mae'r Cyngor yn lle da i weithio' yn 80%, ac yn 87% ar gyfer "Rydw i wedi fy ysgogi i wneud fy ngorau yn fy swydd er lles pobl Gwynedd." Fel ag yn arolwg y llynedd, roedd 4 rhan i'r arolwg eleni – Fi a'm Llesiant, Fi a'm swydd, Fi a'm gwasanaeth a Fi a'm Cyflogwr. Gwelwyd fod rhai o'r themâu ddaeth i'r amlwg y llynedd yn cael eu hailadrodd, yn enwedig materion yn ymwneud â derbyn gwerthfawrogiad a chydabyddiaeth, ac mae'r rhain yn parhau yn bwytiau i'w gwella. Mae mwy o staff hefyd yn mynegi pryder am bwysau gwaith, sydd o bosib yn ganlyniad i'r wasgfa ariannol sydd wedi wynebu'r cyngor dros y blynyddoedd diwethaf, a bydd hyn hefyd yn derbyn sylw pellach.

Cwblhaodd 1,330 o staff yr holiadur Llais Staff, sef tua 21.8% o'r staff gafodd gyfle i ateb yr arolwg. Nododd **50.6%** eu bod yn cytuno neu cytuno'n gryf **fod y Cyngor yn cyflawni ei ddyletswyddau yn effeithiol.**

Roedd **40.9%** yn cytuno neu cytuno'n gryf **fod y Cyngor yn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ganddo**, ac roedd **48.6%** yn cytuno neu cytuno'n gryf **fod gan y Cyngor drefniadau yn eu lle i sicrhau ei fod yn perfformio yn effeithiol.**

I'r dyfodol bydd cyfarfodydd codi ymwybyddiaeth ar gyfer yr Arolwg Llais Staff yn cael eu cynnal gyda chynrychiolwyr o bob adran, gyda'r nod pennaf o gynyddu nifer y staff sy'n cymryd rhan. Byddwn hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Penaethiaid Adrannau i annog cyfranogiad drwy gyfathrebu cyson a rhannu niferoedd wythnosol o'r rhai sydd wedi cwblhau'r Arolwg.

- Ymgynghorwyd ag Undebau Llafur gan ofyn iddynt am adborth ar y meysydd canlynol:
  - Sylwadau ar berfformiad yr awdurdod a meysydd i'w gwella
    - A yw'r Cyngor yn cyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol?
    - A yw'r Cyngor yn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ganddo?
    - A oes gan y Cyngor drefniadau yn eu lle i sicrhau ei fod yn perfformio'n effeithiol?
  - Awgrymiadau ar gyfer gwella ymgysylltiad a lles staff

Ymhlith yr ymatebion, nodwyd fod lle i wella'r cyfathrebu gydag undebau ynglŷn a materion staffio mewn rhai adrannau, ac roedd cydnabyddiaeth fod gennym rywfaint o ffordd i fynd o ran Partneriaeth Gymdeithasol (pan mae grwpiau fel llywodraeth leol, busnesau ac undebau llafur yn cydweithio i wneud penderfyniadau), gan fod hon yn broses o ddysgu.

- Mae'r Cyngor yn casglu barn pobl y sir mewn sawl ffordd wahanol er mwyn gwella gwasanaethau a hefyd er mwyn cwrdd y gofyniad cyfreithiol sydd ar gynghorau i ymgysylltu â phreswylwyr dan wahanol ddeddfau fel Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Eleni, roedd Gwynedd yn rhan o'r Arolwg Preswylwyr Cenedlaethol, y cyntaf o'i fath i'w gynnal yng Nghymru. Er ein bod yn sylweddoli cyfyngderau arolwg o'r fath, mae'n fodd ychwanegol o gasglu barn a byddwn yn triongli'r canfyddiadau gyda data a gwybodaeth eraill a gesglir gennym er mwyn sicrhau ein bod yn ymateb yn briodol. Un fantais benodol gyda'r arolwg hwn yw ei fod yn caniatáu i ni gymharu ein canlyniadau gyda chynghorau eraill, rhywbeth na fu'n bosib gydag arolygon mewnol yn unig. Cafwyd 3,094 o ymatebion i'r arolwg ac mae'r canlyniadau yn cynnwys:
  - i. Canran yr ymatebwyr sy'n weddol fodlon neu'n fodlon iawn ar sut mae'r Cyngor yn rhedeg pethau:
Gwynedd: 31% (3ydd allan o 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)
  - ii. Canran yr ymatebwyr sy'n credu'n gyffredinol bod y cyngor yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel (i ryw raddau neu i raddau helaeth):
Gwynedd: 55% (3ydd allan o 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- iii. Canran yr ymatebwyr sy'n credu'n gyffredinol bod y cyngor yn darparu gwasanaethau sy'n cynrychioli gwerth da am arian (i ryw raddau neu i raddau helaeth):

Gwynedd: 43% (3ydd allan o 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

O ran canlyniadau eraill a welir yn yr arolwg mae:

- iv. Canran yr ymatebwyr sy'n credu'n gyffredinol bod y cyngor yn cymryd barn preswylwyr i ystyriaeth wrth wneud penderfyniad (i ryw raddau neu i raddau helaeth):

Gwynedd: 27% (2il allan o 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- v. Canran yr ymatebwyr sy'n credu'n gyffredinol bod y cyngor yn gweithredu ar bryderon preswylwyr lleol (i ryw raddau neu i raddau helaeth):

Gwynedd: 30% (2il allan o 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- vi. Canran yr ymatebwyr sy'n cytuno ychydig neu'n gryf bod cysylltu a'r cyngor yn syml:

Gwynedd: 50% (1af yng Nghymru o'r 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- vii. Canran yr ymatebwyr sy'n cytuno ychydig neu'n gryf bod cael gafael ar wybodaeth gyfredol am wasanaethau'r cyngor yn hawdd

Gwynedd: 45% (1af yng Nghymru o'r 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- viii. Canran yr ymatebwyr sy'n ymddiried yn y cyngor cryn dipyn neu'n fawr iawn

Gwynedd: 37% (cyd 3ydd o'r 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg)

- Rydym hefyd yn paratoi adroddiad blynyddol am gwynion, ac yn addasu ein gwasanaethau yn barhaus pan fydd sylwadau neu gwynion yn awgrymu gwelliannau. Mae'r nifer o Gwynion Ffurfiol Dilys wedi gostwng eleni o'i gymharu a llynedd, ond mae'r rhai sydd wedi mynd at yr Ombwdsmon wedi cynyddu. Rydym yn dal i weithio ar leihau'r amser a gymerir i ymateb i gwynion, ac yn anelu i'r Siarter Cyswllt Cwsmer newydd sydd yn cael ei datblygu gael effaith positif ar hyn.
- Rydym yn ymwybodol o'r angen i fod yn wylidwrus i osgoi 'blinder ymgynghori' ('consultation fatigue') gan ein bod eisoes yn gofyn barn ein trigolion am nifer o bynciau a chynlluniau amrywiol, ac o ganlyniad mae gennym Grŵp Ymgysylltu traws adrannol sy'n cyfarfod i gasglu gwybodaeth am ymgynghoriadau arfaethedig, ac i rannu canlyniadau ac arfer dda. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod digon o amser i gynllunio ymgynghoriadau ac yn osgoi dyblygu.
- Mae'r Tîm Caffael yn darparu cyngor a chymorth i wasanaethau, ac yn sicrhau fod y sefydliad yn dilyn rheoliadau ac ymarfer orau yn y maes caffael. Nod y tîm yw galluogi'r Cyngor i gyflawni gwerth am arian, cryfhau a datblygu'r arbenigedd caffael, mabwysiadu'r arfer orau yn y maes a chefnogi'r farchnad leol. Mae yna hefyd drefniadau Rheolaeth Categori yn ei le, ble mae tri Tîm Categori (Amgylchedd, Corfforaethol a Phobl) yn gyfrifol am bryniant mewn meysydd penodol gan edrych ar gaffael yn strategol, rhoi pwyslais ar gydweithio, a cynnal dadansoddiad trylwyr o'r farchnad i geisio sicrhau ein bod yn cael gwerth am arian.
- Mae'r Cyngor eisoes wedi mabwysiadu Polisi Caffael Cynaliadwy sy'n cyd-fynd ag egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy

fabwysiadu'r Polisi, y bwriad yw ystyried yr effaith gymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol bosibl y gall ein penderfyniadau caffael ei chael a pha gamau y gellir eu cymryd i wneud y defnydd gorau posibl o wariant y Cyngor, er lles y Sir.

- Yn 2024/25 mi ddaru'r Cyngor gyrraedd rhestr fer gwobr caffael Cymru (GO Awards). Mae'r enwebiad am ein hymdrechion i geisio ennill gwerth cymdeithasol wrth gaffael ein darpariaeth bwyd ar draws y Sir.
- Mae'r Cyngor hefyd wedi bod yn paratoi ar gyfer y Rheoliadau Caffael Cenedlaethol Newydd, sef y Ddeddf Caffael 2023. Mae'r Tîm Caffael Canolig a'r Tîm Categori wedi bod yn brysur yn paratoi ar gyfer y trefniadau a systemau gwaith newydd. Mae yna ddisgwyl bydd y Ddeddfwriaeth caffael newydd yn annog sefydliadau cyhoeddus i rannu'r hyn maent yn bwriadu caffael i'r dyfodol agos gan hefyd ddilyn trefniadau caffael fwy syml a thryloyw.
- Mae gwaith parhaus yn digwydd i gefnogi busnesau i ymateb i ofynion mewn tendrau yn sgil unrhyw ddatblygiadau yn y maes, fel ennill achrediadau neu ymateb i ofynion y Ddeddfwriaeth newydd. Rydym yn parhau i weithio gyda'r gadwyn gyflenwi i asesu'r effaith amgylcheddol a cheisio lleihau ôl-troed carbon, bydd helpu busnesau gyda'r trefniadau caffael newydd yn flaenoriaeth flwyddyn nesaf.
- Mae cryn waith wedi ei wneud yn ystod y flwyddyn i sicrhau/cadarnhau dealltwriaeth ymhlith ein rheolwyr mai'r naw ffrwd gwaith sydd o fewn cynllun Ffordd Gwynedd yw mewn gwirionedd ein cynllun datblygu sefydliad. Dyma'r cynllun sydd yn gweithio tuag at sicrhau fod gennym weithlu bodlon ac iach, sydd yn cael y gefnogaeth a'r hyfforddiant angenrheidiol i'n galluogi i ddatblygu'r diwylliant i roi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
- Rydym wedi bod yn gweithio ar gyrsiau / e-fodiwlau y gall rheolwyr eu defnyddio gyda'u timau i sicrhau eu dealltwriaeth hwythau o'r diwylliant a geisir, ac i'w cefnogi trwy y broses o gynnal adolygiadau gwasanaeth Ffordd Gwynedd. Rydym eisoes wedi cychwyn treialu rhai o'r cyrsiau gyda grwpiau bach o staff ac wedi derbyn adborth positif.
- Dyma'n gryno y cynnydd amlycaf yn ystod ail flwyddyn Cynllun Ffordd Gwynedd.
  - Dysgu, Arbrofi a Gweithredu i Wella** - Mae'r pwyslais yn y Cynllun cyfredol ar gynnal adolygiadau ar ddarnau llai o systemau gwaith, yn ogystal a chynnal adolygiadau ar systemau cyfan, wedi dwyn ffrwyth ac mae pob Adran yn y Cyngor yn gallu darparu enghreifftiau o adolygiadau sydd wedi arwain at welliannau yn ystod y flwyddyn.
  - Arweinyddiaeth** - Mae rhaglen hyfforddiant Ffordd Gwynedd ar ei newydd wedd wedi'i hail-gyflwyno ar gyfer rheolwyr yn ystod y flwyddyn tra bo'r Rhaglen Datblygu Rheolwyr yn mynd o nerth i nerth gyda'r adborth cadarnhaol gan fynychwyr.
  - Cefnogi a Datblygu** - Mae Fframwaith Dysgu a Datblygu newydd wedi'i lawnsio gyda'r rhaglen am y flwyddyn gyntaf yn canolbwyntio ar hyfforddiant sylfaenol fel rheolaeth cyllid, llesiant a sgiliau digidol. Mae'r Rhaglen Uwch Arweinyddiaeth, Rhaglen Datblygu Rheolwyr a'r Rhaglen Merched mewn Arweinyddiaeth yn parhau i arddangos eu gwerth gyda nifer fawr o swyddogion yn awyddus i gofrestru ar bob achlysur pan fo cyfres newydd yn cael ei chyhoeddi.

Cynllunio'r Gweithlu a Datblygu Talent - Mae saith ffrwd gwaith wedi'u hadnabod ar gyfer gyrru'r gwaith hwn yn ei flaen. Maent yn amrywio o fod yn cynnal ymarferiad "Ffordd Gwynedd" ar yr holl broses o ddenu staff i weithio i'r Cyngor, i'r angen am sefydlu cynlluniau hyfforddi penodol sydd yn cyfarch sgiliau ac arbenigeddau prin, yn ogystal a'r ymddygiadau priodol, sydd yn angenrheidiol i barhad gwasanaeth yn y dyfodol.

Gweithlu Bodlon ac Iach - Cymeradwywyd Strategaeth Llesiant newydd gan y Cabinet yn ei gyfarfod ar yr 17 o Ragfyr, 2024. Mae'r Strategaeth yn seiliedig ar dair sylfaen, sef arwain a rheoli, cefnogaeth gynaliadwy, ac amgylchedd gwaith gyda llesiant meddyliol, corfforol, cymdeithasol ac ariannol yn ganolbwynt i'r hyn a geisir ei gyflawni.

Cyswllt a'r Cwsmer - Sefydlwyd Grŵp traws-adrannol i lunio Siarter a Safonau Cyswllt Cwsmer. Bydd y Siarter hwnnw, yn ei ffurf drafft terfynol, yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet i'w fabwysiadu ar yr 8 o Orffennaf, 2025. Bu ymgynghori cynhwysfawr ar gynnwys y Siarter ar draws gwasanaethau'r Cyngor ac mae yma enghraifft dda o geisio barn ar ddatblygiadau gyda staff.

- O safbwynt gweithgareddau mewnol y Cyngor, mae gennym drefniadau ymgysylltu a chyfathrebu da yn eu lle gyda negeseuon pwysig yn cael eu rhannu'n ganolog efo staff mewn amrywiol ffyrdd gan gynnwys bwletin staff wythnosol, Grŵp Facebook staff, y mewnrwyd, hunanwasanaeth staff, cylchgrawn Gair o Gyngor, ymweliadau staff rheng flaen a sesiynau cwestiwn ac ateb gyda'r Prif Weithredwr. Yn ychwanegol at hyn, mae gweithgareddau cyfathrebu adrannol a rheolaethol yn digwydd yn rheolaidd.
- Darparwyd rhaglen hyfforddiant eang ar gyfer Aelodau Etholedig yn ystod 2024/25 oedd yn cynnwys hyfforddiant craidd mewn saith maes penodol:
  - i. Arwain yn Ddiogel a Diogelwch Personol
  - ii. Cod Ymddygiad
  - iii. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
  - iv. Diogelu Plant ac Oedolion
  - v. Eich Cyfrifoldeb dros Gydraddoldeb
  - vi. Eich Cyfrifoldeb fel Rhiant Corfforaethol
  - vii. Gwybodaeth am Bobl : Eich Cyfrifoldeb Chi
- Yn ogystal â hyn roedd hyfforddiant yn cael ei gynnig mewn sawl maes arall ynghyd â chyfle i bob Cynghorydd dderbyn cyfweiliad datblygiad personol er mwyn adnabod meysydd datblygol penodol. Mae cynnig i gynghorwyr gael sesiynau penodol cyn iddynt ymgymryd â rolau ar wahanol bwyllgorau e.e. Aelodau Cabinet, a nifer o bwyllgorau eraill megis Cynllunio, Trwyddedu, a Llywodraethu ac Archwilio. Ymhellach, cynhelir sesiynau briffio i'r aelodau hefyd, sy'n gyfle i gyflwyno diweddariad ar faterion o bwys e.e. pan fo newidiadau mewn deddfwriaeth ayyb.
- Rydym fel Cyngor yn manteisio ar gyfleoedd i arloesi a gwreiddio technoleg ddigidol i wella bywydau ein trigolion, i gydweithio yn well â phartneriaid, a chryfhau a gwella ymatebolrwydd ein gwasanaethau i anghenion a disgwyliadau ein cwsmeriaid. I'n cynorthwyo gyda hyn, yn 2023 cymeradwywyd Cynllun Digidol newydd Cyngor Gwynedd ar gyfer y pum mlynedd rhwng 2023-28. Mae cyfnod y Cynllun hwn yn cyd-

redeg efo cyfnod Cynllun y Cyngor (yn yr un modd ag y mae cyfnod Cynllun Ffordd Gwynedd). Mae cyllid wedi'i sicrhau er mwyn gyrru rhaglen waith dwy flynedd cyntaf y Cynllun Digidol a sawl blaenoriaeth bellach ar waith.

- Atgyfnerthwyd y tîm seibr drwy ddyrchafu prentis i rôl barhaol gyda'r Cyngor, cefnogwyd dau brentis gradd gwyddor data, a gwnaethpwyd datblygiadau helaeth ar y prosiectau system ffôn integredig, system rheoli'r sefydliad ac uwchraddio llinellau analog i ddigidol yn ystod 2024/25. Bydd nifer o'r prosiectau hyn yn cael eu cwblhau yn ystod 2025/26, gyda'r system ffôn integredig yn brysur ddatblygu ac wedi ei chyflwyno mewn amryw fan yn barod. Prosiect arall fydd yn gweld twf sylweddol eleni yw'r system rheoli sefydliad a disgwylir y bydd system newydd yn ei lle ar gyfer talu cyflogau a gweinyddu materion Adnoddau Dynol yn ystod 2026/27. Gwelir datblygiad cyson a pharhaus gydag uwchraddio ein llinellau analog a bydd hyn yn parhau hyd ddiwedd 2026 a gobeithiwn groesawu Hyfforddai Trawsnewid Digidol newydd i'r Cyngor yn ystod yr haf a hynny drwy raglen hyfforddai a phrentisiaethau'r Cyngor.

Risgiau

- Mae gosod cyllideb gytbwys ar gyfer 25/26 yn sialens, yn enwedig yn sgil yr angen i sicrhau bod cyllidebau adrannol yn ddigonol er mwyn darparu'r lefel angenrheidiol o wasanaethau i bobl Gwynedd, ac i osgoi gorwariant fel a welwyd yn 2024/25. Bryd hynny gwelwyd gorwariant adrannol o £6.6m gyda gorwariant sylweddol yn Adrannau Oedolion, Iechyd a Llesiant, Plant a Theuluoedd, Priffyrdd, Peirianeg ac YGC ac Amgylchedd.
- Cyflwynwyd rhaglen arbed newydd fel un o brif flaenoriaethau'r Cyngor wrth ymateb i'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf, a chytunodd y Cyngor ar raglen arbedion gwerth £650,000 wrth osod cyllideb 2025/26 yn ychwanegol i arbedion o £6.4miliwn wrth osod cyllideb 2023/24, ac arbedion pellach o £5.2miliwn wrth osod cyllideb 2024/25. Cymeradwyodd y Cabinet 'Cynllun Ariannol Tymor Canolig' ar gyfer Cyngor Gwynedd hyd at flwyddyn ariannol 2027/28 ym mis Mai 2024. Fel rhan o'r Cynllun yma, sefydlwyd ystod o fesurau a pheynnau gwaith i ragbaratoi ar gyfer cyfarch y bwloch sylweddol yng nghyllideb y Cyngor dros y tair mlynedd nesaf, o dan arweiniad y Prif Weithredwr. Cyflwynwyd fersiwn wedi ei ddiweddarau o'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig (hyd at ddiwedd blwyddyn ariannol 2028/29) i'r Cabinet ar y 16eg o Fedi 2025.
- Yn ystod 2024, cynhaliodd Archwilio Cymru adolygiad o gynaliadwyedd ariannol y Cyngor gan gynnwys ffocws ar y camau gweithredu, y cynlluniau a'r trefniadau i bontio bylchau yn y cyllid ac ymdrin â phwysau ariannol dros y tymor canolig. Canfuwyd bod cynnydd sylweddol yn nifer yr adrannau yn y Cyngor a orwariodd yn y ddwy flynedd ariannol diwethaf, a bod y Cyngor wedi datblygu trefniadau i adolygu ei gyllidebau.
- Mae adolygiad mewnol ar y gweill i wella'n trefniadau casglu Treth Cyngor, ac mae camau gweithredu wedi eu cyflwyno er mwyn cynyddu'r cyfraddau casglu yn y dyfodol. Bydd y gwaith yma yn parhau i dderbyn sylw dros y flwyddyn i ddod. Rydym hefyd yn awyddus i sicrhau fod materion fel hyn yn derbyn sylw cynnar yn y dyfodol, a byddwn yn edrych i adolygu ein trefniadau er mwyn sicrhau fod hyn yn digwydd.

- Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, bu newidiadau yn arweinyddiaeth wleidyddol y Cyngor, gyda sawl Aelod Cabinet newydd yn ymgymryd â chyfrifoldebau ar draws amryw feysydd. Yn ogystal, disgwylir penodiadau i swyddi uwch swyddogion dros y misoedd nesaf. Gall y newidiadau hyn beri heriau o ran arweinyddiaeth gyson ac achosi oedi wrth wneud penderfyniadau strategol, ond rydym yn cydnabod hyn ac yn bwriadu mynd i'r afael â'r mater yn briodol.
- Mae trafferthion recriwtio i swyddi mewn rhai meysydd allweddol fel gofal cymdeithasol ac addysg yn gallu peryglu parhad gwasanaeth. Mae'r pryder am hyn wedi arwain at greu prosiect arbennig yng Nghynllun y Cyngor - 'Cynllunio'r Gweithlu' - fydd yn mynd i'r afael â'r her ac yn cynnig amrywiaeth o ddatrysiadau. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi nodi yn y gorffennol y dylid ystyried rhoi cynllunio'r gweithlu, cynllunio olyniaeth a dilyniant rheolaethol fel meysydd posib i'r Asesiad Perfformiad Panel. Wedi ail-drefnu'r dyddiad ar gyfer yr Asesiad gan Banel, mae'n debygol y bydd hyn yn derbyn ystyriaeth bellach cyn eu hymweliad fis Mawrth 2026. Yn ogystal, bydd Archwilio Cymru yn cynnal astudiaeth ar 'Ymateb i bwysau ar y gweithlu mewn llywodraeth leol' yn ystod 2025/26.
- Mae'r Cyngor yn rhan o nifer o bartneriaethau lleol a rhanbarthol megis Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Teg fyddai nodi bod effeithiolrwydd y partneriaethau hyn yn amrywio ar hyn o bryd a byddwn yn parhau i weithio er mwyn ceisio sicrhau ein bod yn elwa o'r trefniadau hyn. Yn yr un modd mae ein perthynas gyda'r trydydd sector yn parhau i esblygu a byddwn, gyda chefnogaeth Grŵp Cyswllt y Trydydd Sector, yn edrych ar hyn eto yn ystod 2025/26.
- Mae'r gwaith o sicrhau fod cydraddoldeb yn cael ei wreiddio'n ddwfn o fewn gwaith y Cyngor er mwyn gwella ein gwasanaethau ar gyfer pawb o bobl Gwynedd yn parhau. Datblygwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2024-28 er mwyn rhoi fframwaith i wella tegwch o fewn y Cyngor, a sicrhau ein bod yn trin pobl yn ôl eu hanghenion, ac mae'r gwaith yma yn parhau.
- Fel sydd wedi ei nodi eisoes, mabwysiadwyd Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 yn ystod 2023. Mae'r Cynllun yn un uchelgeisiol a hynny mewn hinsawdd gyllidol heriol tu hwnt. Er bod ystyriaeth wedi ei roi i'r adnoddau sydd eu hangen er mwyn cyflawni'r hyn sydd o fewn y Cynllun wrth iddo gael ei ddatblygu, mae'r sefyllfa gyllidol wedi newid yn sylweddol ers hynny, ac os yw'r wasgfa ariannol yn parhau, gall olygu y bydd rhaid i'r Cyngor addasu neu leihau ein gweledigaeth ac o ganlyniad nifer y prosiectau y byddwn yn medru eu cwblhau yn llawn o fewn y cyfnod.
- Mae'r Adran Gyllid, mewn cyswllt agos â'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr, yn cynnal adolygiadau parhaus o ragolygon ariannol y Cyngor dros y tair mlynedd nesaf, gan ddiweddarau'r model yn rheolaidd pan dderbynnir gwybodaeth newydd ac adrodd yn rheolaidd i aelodau'r Cabinet ac i'r Tîm Rheoli Corfforaethol (Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr a Phenaeithaid adran). Mae'r cylch cynllunio corfforaethol yn cyd-fynd â chylch statudol cynllunio'r gyllideb ac rydym yn anelu i gyflwyno diweddariad blynyddol Cynllun y Cyngor i'r un cyfarfod o'r Cyngor Llawn â'r gyllideb.
- Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn paratoi Strategaeth Ariannol ac yn gosod Cyllideb gytbwys (balanced) er mwyn sicrhau parhad gwasanaeth. Mae'r Cyngor hefyd yn cyhoeddi Datganiad o'r Cyfrifon ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol sy'n dangos ei wariant blynyddol. Mae'r gwaith o adolygu gwariant yn erbyn cyllidebau, a monitro

fod arbedion wedi'u cyflawni gan holl adrannau'r Cyngor, yn sicrhau bod y gwasanaethau yn gweithredu'n effeithlon. Fodd bynnag, fel a nodwyd yn gynharach, mae'r pwysau cynyddol ar gyllideb y Cyngor yn ei gwneud hi'n anoddach i adrannau gynnal yr un lefel o wasanaethau o fewn y gyllideb a ddarperir, a mae hynny yn arwain at risg o orwariant.

- Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi creu dyletswyddau newydd i Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol gymryd elfen o gyfrifoldeb dros hyrwyddo ymddygiad da a chydweithredu â'r Pwyllgor Safonau. Cytunwyd ar brotocol a meini prawf ar gyfer asesu cyflawniad y ddyletswydd mewn gweithdy rhwng aelodau'r Pwyllgor a'r Arweinyddion. Mabwysiadwyd y rhain gan y Pwyllgor Safonau a byddent yn cyfrannu at baratoi adroddiad blynyddol y Pwyllgor. Mae'r gwaith yma wedi ei gefnogi gan gyfarfodydd a chyfathrebu rheolaidd gyda'r Swyddog Monitro.

Gwynedd Ofalgar

Cryfderau

- Adolygiadau Statudol amserol o ansawdd da yn cael eu cynnal i sicrhau bod cynlluniau gofal a chymorth yn parhau i fod yn briodol.
- Gwelliant mewn canlyniadau i bobl sy'n cael gofal cartref o ganlyniad i ddefnydd o dechnoleg a dulliau amgen o ddarparu gwasanaeth. Mae bron i ddwy ran o dair o ddyfeisiadau teleofal Gwynedd wedi eu trosglwyddo i ddyfeisiadau newydd digidol bellach.
- Datblygiadau cynllunio strategol - Llechen Lân wedi ei gyhoeddi ac i-Llechen ar waith.
- Fel rhan o'r Rhaglen Waith Gofal Cartref mae sylw penodol ar ddatblygu systemau gwybodaeth a data addas a phriodol, a sicrhau perchnogaeth a rheolaeth i'r rolau mwyaf perthnasol a gweithredol yn y maes/system gofal cartref.
- Yn dilyn yr Ymweliad Gwiriad Gwella a gynhaliodd Arolygiaeth Gofal Cymru yn Hydref 2024, nodwyd: "Mae gweithlu proffesiynol cyfan y gwasanaeth o ran gweithwyr cymdeithasol a therapyddion galwedigaethol wedi'i gyflogi gan yr awdurdod lleol. Mae hyn yn golygu nad yw'n dibynnu ar staff asiantaeth ac yn cynnig gwasanaeth mwy cyson i bobl. Mae pobl hefyd yn cael budd o weithlu proffesiynol sy'n gallu cynnig gwasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg."
- Rydym yn cyflogi ymarferydd penodol i gefnogi a hyfforddi pobl i sefydlu busnesau micro, a mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn nodi bod hyn yn arfer da, gan ychwanegu: "Dylai'r awdurdod lleol barhau â'i waith i hyrwyddo'r opsiynau gofal a chymorth sydd ar gael gan gynnwys nifer y micro-ofalwyr sydd ar gael, yn unol â'i ddyletswydd i ddarparu gwybodaeth, cyngor a chymorth a gwasanaethau ataliol."
- Nododd Arolygiaeth Gofal Cymru yn eu Hymweliad Gwiriad Gwella (Hydref 2024):
  - Mae'r arweinwyr yn brofiadol ac yn darparu arweinyddiaeth sefydlog, a dywed yr ymarferwyr eu bod yn weladwy ac yn hawdd mynd atynt.
  - Mae'r arweinwyr yn gwerthfawrogi ymroddiad yr ymarferwyr. Mae'r ymarferwyr yn ymrwymedig ac yn rhagori ar y disgwyliadau o ran cefnogi pobl. Mae'n amlwg eu bod yn adnabod y bobl y maent yn eu cefnogi yn dda iawn.

- Yn gadarnhaol, fel y nodwyd yn yr arolygiad gwerthuso perfformiad diwethaf, mae'r ymarferwyr yn parhau i deimlo eu bod yn cael eu cefnogi'n dda. Nododd 94% o'r ymarferwyr a gwblhaodd ein harolwg eu bod yn 'cytuno' neu'n 'cytuno'n gryf' eu bod yn cael eu cefnogi'n dda gan eu cydweithwyr a'u harweinwyr.
- Adolygwyd cyllidebau adrannol er mwyn cymryd i ystyriaeth yr adnoddau ychwanegol sydd eu hangen er mwyn cwblhau unrhyw gynlluniau gweithredu, ac i ddelio gyda diffygion cyllidebol hanesyddol mewn rhai adrannau (e.g. gwasanaethau cymdeithasol). Bwriad hyn yw sicrhau bod y gwasanaethau a ddarperir yn gallu cael eu darparu oddi mewn i'r gyllideb sylfaenol er mwyn cefnogi cynaliadwyedd ariannol y Cyngor. Bydd gwaith o adolygu darpariaethau mewn cyllidebau yn parhau yn ystod y flwyddyn nesaf wrth baratoi cyllideb 2026/27.

Risgiau

- Os nad oes darpariaeth gofal cartref, cartrefi preswyl a nyrsio digonol ac effeithiol, gallai hynny arwain at niwed, mwy o anghenion a chostau ychwanegol. Ymysg y camau rydym yn eu cymryd i ddelio efo hyn, mae prosiect newydd yng Nghynllun y Cyngor – Llechen Lân – sydd wedi dadansoddi demograffeg Gwynedd; y galw am wasanaeth; ac arferion gorau gwasanaethau cymdeithasol oedolion er mwyn deall ac amlygu y galw am wasanaeth a'r adnoddau cysylltiedig a fydd eu hangen ar gyfer yr ugain mlynedd nesaf.
- Er mwyn sicrhau gwasanaethau o'r safon uchaf a rheoli costau'n effeithiol mae angen i'r timau gydweithio yn aml-ddisgyblaethol gyda phartneriaid fel iechyd, yr heddlu, y trydydd sector, a darparwyr gofal. Mae camau eisoes wedi eu cymryd i gryfhau'r partneriaethau yma er fod gwaith pellach i'w wneud, er enghraifft er mwyn datblygu'r berthynas cydweithio gyda'r Bwrdd Iechyd ymhellach.
- Os na ellir recriwtio digon o staff, mae perygl na ellir darparu'r gwasanaethau gorau i bobl Gwynedd. Rydym felly wedi adolygu cyflogau a chyflwyno prosiect Llechen Lân yn ddiweddar, yn ogystal â chyflwyno Academi Gofal er mwyn ceisio gwella'r sefyllfa ac rydym yn bwriadu cymryd camau ychwanegol cyn bo hir hefyd.
- Os nad yw gwasanaethau Busnes a Chomisiynu Gofal yn effeithiol ac effeithlon, mae risg i ddiogelwch unigolion a staff, yn ogystal â risg nad ydym yn darparu gwasanaethau o safon i drigolion Gwynedd. Mae sawl cam wedi ei gymryd er mwyn ymateb i hyn, gan gynnwys cyflwyno system gofnodi gwasanaethau cymdeithasol newydd. Fodd bynnag, er ein bod yn cyflwyno system newydd, bydd rhaid gweithio gyda'r system bresennol heb gefnogaeth am gyfnod o sawl mis. Mae hyn yn risg uchel iawn, ond yn fater cenedlaethol, ac mae gwaith yn mynd ymlaen i liniaru'r risg.
- Mewn rhai amgylchiadau penodol, gall y Cyngor awdurdodi DoLS (Deprivation of Liberty Safeguards) er mwyn amddiffyn person sydd heb allu meddyliol i dderbyn ofal neu driniaeth er mwyn eu cadw yn ddiogel rhag niwed. Mae gan y Cyngor restr aros ar gyfer asesiadau DoLS gan fod angen swyddog efo cymhwyster penodol i'w cwblhau, a bod angen eu hadolygu yn gyson. Mae risg gyfreithiol ac ariannol ynghlwm â methu gwneud yr asesiadau yn amserol, ac mae'r Cyngor yn ymwybodol o hyn ac yn cymryd camau i wella'r sefyllfa.
- Gallai perthynas wan gyda rhanddeiliaid sefydliadol arwain at fethu darparu gwasanaethau o safon i bobl Gwynedd. Mae camau yn cael eu cymryd er mwyn

sicrhau perthynas dda rhwng sefydliadau, ynghyd â cheisio symleiddio'r berthynas waith sy'n gallu bod yn or-gymhleth oherwydd rhwystrau deddfwriaethol.

- Byddai methu cael asesiadau iechyd meddwl y tu allan i oriau gwaith yn gadael unigolion mewn perygl ac yn wynebu trallod iechyd meddwl heb gefnogaeth briodol.
- Mae cynnydd yn y galw am wasanaethau ynghyd â chynnydd yng nghymhlethdod yr anghenion, yn arwain at bwysau cyllidebol a risg o orwariant.
- Rhagamcanir y bydd poblogaeth Cyngor Gwynedd yn cynyddu 5% rhwng 2024 a 2043 o 125,900 i 132,200, gan gynnwys cynnydd a ragwelir o 3% yn nifer y plant, cynnydd o 1% yn nifer y boblogaeth o oedran gweithio a chynnydd o 16% yn nifer y bobl 65 oed a throsodd.
- Angen gwella'r data a gesglir am asesiadau a chymorth i ofalwyr di-dâl, fel y nododd Arolygiaeth Gofal Cymru yn eu Hymweliad Gwiriad Gwella (Hydref 2024): "Mae hyn yn hanfodol er mwyn sicrhau ei fod yn cyflawni ei ddyletswydd statudol i asesu a oes angen gofal a chymorth ar ofalwr (neu a yw'n debygol y bydd angen gofal a chymorth arno yn y dyfodol) ac os felly, pa anghenion sy'n debygol o fod ganddo."

Gwynedd Yfory

Cryfderau

- Mae deilliannau arolygu ysgolion cynradd ac uwchradd yn gryf yn gyffredinol.
- Cymorth o ran bodloni anghenion dysgwyr/darpariaeth y Gymraeg – gan gynnwys y gyfundrefn Addysg Drochi.
- Yn dilyn arolwg Estyn yn 2023, canfuwyd fod yr awdurdod yn hyrwyddo a chefnogi lles disgyblion yn gadarn. Cadarnhawyd hyn ymhellach mewn cyfarfodydd Sicrwydd ac Asesu Risg yn 2024 a 2025.
- Rydym yn parhau i wneud gwelliannau i ysgolion ledled y sir, ac yn benodol ardal Bangor, Cricieth a Bontnewydd ac rydym wedi cymryd pob cyfle i ymgeisio am gymorth grant i'n galluogi i foderneiddio adeiladau presennol a datblygu adeiladau newydd. Mae adeilad a champws newydd ar gyfer Ysgol Trefferthyr yng Nghricieth wedi agor ei drysau i ddysgwyr ddechrau mis Medi 2024. Mae hyn yn dilyn blynyddoedd o waith, a buddsoddiad o dros £8m er sicrhau amgylchedd dysgu ac adnoddau o'r radd flaenaf i hyd at 150 o ddysgwyr yr ardal. Yn ogystal, mae darpariaeth gofal plant ar y safle, ynghyd ag Uned ABC.

Risgiau

- Mae newidiadau yn nemograffeg y sir yn effeithio hyfywdra'r gyfundrefn ysgolion presennol, ac yn cynyddu'r diffyg tegwch sy'n bodoli oherwydd yr amrywiaeth sylweddol yng nghost y pen fesul disgybl.
- Mae angen gwella trefniadau monitro, gwerthuso a hyrwyddo presenoldeb disgyblion. Mae lefelau presenoldeb yn parhau i fod yn bryder yn dilyn y cwmp fu yn sgil y pandemig. Mae presenoldeb hefyd yn flaenoriaeth gan y Llywodraeth ac Estyn. Byddwn yn cyflwyno Strategaeth Presenoldeb yn 2025 ac rydym wedi cryfhau ein prosesau drwy wella'r systemau ar gyfer targedu presenoldeb. Rydym hefyd

wedi gwneud defnydd o grantiau Llywodraeth Cymru i wella capasiti ac ymgyrch i wella presenoldeb.

- Rydym am gryfhau'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion sydd ag anawsterau cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol, a sicrhau trefniadau monitro a gwella ansawdd y ddarpariaeth honno. Rydym wedi creu cynllun newydd ar gyfer Medi 2025, sef creu Uned Cyfeirio Disgyblion aml safle i roi cefnogaeth lefel uchel i rai disgyblion a chryfhau'r gefnogaeth ar gyfer y dysgwyr hyn yn ein hysgolion.
- Newid sylfaenol yn y gefnogaeth gwella ysgolion yn sgil dod â GwE i ben. Gyda newid mor fawr mae'n anorfod y gall effeithio ar ansawdd y gefnogaeth o ran gwella ysgolion ac i safonau.
- Darparu cefnogaeth o safon i ysgolion sydd mewn categori dilynol yn dilyn archwiliadau Estyn.
- Yn ystod y flwyddyn, cafwyd achosion difrifol o droseddau yn erbyn plant, gan gynnwys achos amlwg lle cafodd cyn-bennaeth Ysgol Friars, Neil Foden, ei arestio a'i ddedfrydu i 17 mlynedd o garchar am droseddau rhywiol yn erbyn disgyblion. Mae'r achos hwn wedi amlygu methiannau sylweddol yn systemau diogelu'r cyngor dros gyfnod o flynyddoedd.
- Mewn ymateb, mae'r Cyngor wedi adolygu ei bolisiau a'i weithdrefnau diogelu, comisiynu adolygiadau annibynnol, a chyfrannu at Adolygiad Ymarfer Plant rhanbarthol dan arweiniad cadeirydd annibynnol. Mae'r Pwyllgor Craffu Addysg hefyd wedi lansio adolygiad o drefniadau diogelu mewn ysgolion ledled Gwynedd, gyda'r nod o wella safonau a sicrhau diogelwch plant. Disgwylir i'r adolygiad ffurfiol gyflwyno gwersi ac argymhellion yn ystod hydref 2025.
- Mae risg sylweddol y gall methu â sicrhau bod trefniadau diogelu mewn ysgolion yn bodloni'r safonau uchaf, neu fethu â gweithredu gwersi'r adolygiad, arwain at fethiannau parhaus mewn diogelu, niwed i blant a phobl ifanc, colli ymddiriedaeth y cyhoedd, canlyniadau cyfreithiol, a straen ar adnoddau'r cyngor.

Gwynedd Lewyrchus

Cryfderau

- Fel rhan o Fframwaith Adfywio newydd, mae Cynllun Adfywio Lleol wedi'i baratoi ar gyfer pob un o'r 13 ardal adfywio yn y Sir. Mae'r cynlluniau yn adlewyrchu blaenoriaethau lleol amlygwyd yn ystod ymgynghoriad 'Ardal Ni' gyda thrigolion Gwynedd. Mae'r Cynlluniau Adfywio Lleol yn ymgorffori prosiectau sydd yn cael eu datblygu gan ystod eang o sefydliadau a grwpiau sydd yn weithredol yn yr ardal ac yn cyfrannu at wella ardaloedd yn economaidd, yn amgylcheddol, yn gymdeithasol neu yn ddiwylliannol er mwyn creu cymunedau iach, llewyrchus, deinamig a chynaliadwy gyda lle amlwg a chanolog i'r iaith Gymraeg.
- Datblygwyd 'Cynllun Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035' ar y cyd gan Gyngor Gwynedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Mae hwn yn gynllun sy'n torri tir newydd ac yn cyflwyno ffordd newydd o weithredu, cefnogi a mesur effaith yr economi ymweld yn ei gyfanrwydd ar yr ardal.
- Rydym wedi llwyddo i sicrhau cyllid sylweddol o ffynonellau megis y Gronfa Ffyniant Gyffredin ac ARFOR i gryfhau economi Gwynedd. Gyda'n partneriaid rydym wedi

dyrannu £24.4 miliwn o'r Gronfa Ffyniant Gyffredin i gynlluniau sydd wedi cyfrannu tuag at gryfhau economi Gwynedd, gwella sgiliau a chreu balchder yn ein cymunedau. Mae dros 960 o fusnesau, mentrau a sefydliadau wedi derbyn cymorth gan greu neu warchod bron i 300 o swyddi, ac mae dros 700 o bobl wedi cael cymhwyster newydd.

- Mae Cynlluniau Canol Tref wedi eu creu ar gyfer sawl tref yng Ngwynedd. Pwrpas y rhain ydi adnabod a chytuno ar gynlluniau gweithredu a gosod blaenoriaethau ar gyfer trefi unigol. Mae'r Cynlluniau Canol Tref yn rhoi sylw penodol i ardaloedd stryd fawr, gyda'r bwriad o'u gwneud yn lleoedd mwy deniadol i ymweld â nhw ac i weithio, ac i annog pobl i dreulio eu hamser a'u harian yno.
- Mae Grŵp Eiddo Gwag Traws-Adrannol wedi ei sefydlu er mwyn cyd-lynu ymdrechion gwahanol Wasanaethau'r Cyngor sydd yn delio gydag eiddo gwag. Mae'r Grŵp wedi mabwysiadu amrediad o ymyraethau – yn cynnwys darparu gwybodaeth, cyngor technegol, cymorth ariannol, ynghyd â threfniadau gorfodaeth. Ein bwriad yw datblygu'r gwaith yma ymhellach dros y flwyddyn nesaf.
- Ers ennill statws Safle Treftadaeth y Byd UNESCO i Dirwedd Llechi Gogledd Orllewin Cymru yn 2021, mae'r Cyngor a'i bartneriaid yn ceisio manteisio i'r eithaf ar y dynodiad. Mae hyn yn cynnwys prosiect Llewyrch o'r Llechi a LleCHI LleNI - cynlluniau gwerth dros £30m ac a gefnogir trwy Gyngor Gwynedd, Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru, Cronfa Treftadaeth y Loteri, Amgueddfa Cymru a nifer o bartneriaid eraill - sydd eisoes ar waith i wella dealltwriaeth, balchder a chyfleoedd economaidd a chymdeithasol yn ein dyffrynnoedd llechi a ledled yr ardal.

Risgiau

- Daeth rhaglen ARFOR i ben ddiwedd Mawrth 2025 ac er bod rhaglen SPF wedi ei hystyngyn am y flwyddyn 2025-26, mae hynny ar raddfa llai na'r hyn a welwyd yn y gorffennol. Mae ansicrwydd sylweddol yn bodoli ynghylch cyllid a gweinyddiaeth unrhyw raglenni datblygu'r economi i'r dyfodol.
- Mae risg y gallwn golli cyfle i sicrhau'r budd economaidd gorau i Wynedd drwy'r Cynllun Twf (Uchelgais Gogledd Cymru).

Gwynedd Glyd

Cryfderau

- Mae'r adran Tai ac Eiddo yn cydweithio'n agos gyda'i phartneriaid tai ar ddatblygiadau tai cymdeithasol a chanolraddol er mwyn cyfarch y galw aruthrol sydd am dai yng Ngwynedd.
- Trwy'r Cynllun Prynu i Osod, mae'r Cyngor yn prynu tai oddi ar y farchnad agored er mwyn eu gosod i drigolion sydd mewn angen tai.
- Er mwyn dod â mwy o dai gwag yn ôl i ddefnydd, mae nifer o ymyraethau ar gael i bobl Gwynedd fanteisio arnynt.

- Mae'r Adran wedi llwyddo i ddenu arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru er mwyn cyflawni mwy o ddatblygiadau tai fforddiadwy.
- Mae gwaith datblygu safle Penrhos, Pwllheli, ar ddechrau, wedi i'r Cyngor, mewn partneriaeth gyda chymdeithas dai Clwyd-Alyn, sicrhau grant ychwanegol o tua £7.7m gan Lywodraeth Cymru er mwyn gallu dechrau gwedd 1 y datblygiad.
- Mae'r Cyngor yn helpu nifer o drigolion y sir i osgoi neu ddod allan o dlodi tanwydd trwy ddarparu cefnogaeth i insiwleiddio tai, derbyn offer gwresogi effeithiol ac uwchraddiadau eco-gyfeillgar megis paneli solar a phympiau gwres sy'n defnyddio aer.

Risgiau

- Mae digartrefedd yn parhau yn her er i nifer o ymyraethau newydd gael eu cyflwyno yn ddiweddar. Byddwn yn parhau i weithredu nifer o gynlluniau uchelgeisiol gan gynnwys datblygu sawl safle ychwanegol ar draws y sir.
- Er bod llawer i'w groesawu yn y Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru), gallai fod angen llawer o adnoddau ychwanegol i'w weithredu.
- Mae pryder nad oes gan y cyhoedd fynediad rhwydd a chllir at wasanaeth ymholiadau a chynghori ar faterion tai. Fel rhan o'r Cynllun Gweithredu Tai byddwn yn lansio 'Siop Un Stop' Tai yn fuan er mwyn cefnogi trigolion gyda'u hymholiadau.
- Cefnogaeth i geisiadau cynllunio ar gyfer adeiladu tai cymdeithasol.

Gwynedd Werdd

Cryfderau

- Yn gyson wedi llwyddo i gwrdd â thargedau ailgylchu statudol yn y gorffennol.
- Wedi gosod uchelgais o fod yn garbon-sero net erbyn 2030 ac wedi mabwysiadu 'Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur' er mwyn cwrdd â'r uchelgais.
- Strategaeth Llifogydd wedi ei mabwysiadu sy'n amlygu'r peryglon presennol ac i'r dyfodol o lifogydd ac erydu arfordirol yn y Sir a sut y bydd y risgiau yn cael eu rheoli.
- Canran yr ymatebwyr i'r Arolwg Preswylwyr Cenedlaethol sy'n ei chael yn eithaf hawdd neu'n hawdd iawn bwcio'r ganolfan ailgylchu a gwastraff yng Ngwynedd yn 89% (1af yng Nghymru o'r 9 cyngor gymerodd ran yn yr arolwg).
- Cynllun ar gyfer darparu cymorth grant er mwyn gwella perfformiad defnydd ynni mewn tai yn y sir yn cael effaith gadarnhaol.
- Wedi denu grantiau sylweddol gan y Llywodraeth i ariannu cynlluniau ynni adnewyddadwy, fflyd cerbydau trydan a phwyntiau gwefru cyhoeddus ac i'r fflyd.
- Parodrwydd i arbrofi ac arloesi - bydd grantiau Llywodraeth Cymru a chyfalaf gan y Cyngor yn ariannu prosiect peilot i drosi cartref gofal i safon Passivhaus, gan anelu i ostwng allyriadau carbon o 94%.
- Cydweithio â phartneriaid allanol – y Cyngor yn arwain Partneriaeth Natur Gwynedd.

- Yn unol â Chynllun Fflyd Werdd y Cyngor, pan fo cerbydau angen eu hadnewyddu rydym wedi bod yn trosi i gerbydau trydan ble mae hynny'n bosibl. Mae 48% o geir a faniau bychan y Cyngor bellach yn gerbydau trydan.

Risgiau

- Er mwyn cyrraedd y targed ailgylchu cenedlaethol o 70% ac osgoi dirwy ariannol, mae angen newid ymddygiadau trigolion fel eu bod yn ailgylchu mwy ac yn lleihau y gwastraff gweddilliol sydd angen ei gasglu.
- Mae angen moderneiddio safleoedd trin gwastraff ynghyd â gwneud gwelliannau i'n canolfannau ailgylchu.
- Mae risg sylweddol yn bodoli o lifogydd o'r môr allai gael effaith niweidiol ar nifer o gymunedau megis Fairbourne.
- Methu cyflawni targedau amllder mewn perthynas ag arolygiadau hylendid bwyd a safonau bwyd.
- Mae 'Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur 2022/23 – 2029/30' y Cyngor yn gosod uchelgais sy'n nodi y "bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae'r Cynllun yn cynnwys amrediad eang o brosiectau i leihau allyriadau carbon ac i amsugno carbon ar draws nifer o feysydd: adeiladau ac ynni, symud a thrafnidiaeth, gwastraff, caffael, llywodraethu, defnydd tir, ecoleg. Rydym yn cydnabod mai gwaith hirdymor yw cyrraedd sero net, ond mae'r cynllun hwn yn gosod nifer o gerrig milltir penodol er mwyn i ni fesur ein cynnydd bob blwyddyn hyd at 2030. Mae yna gymaint o ffactorau polisi, deddfwriaethol a chyllidol sydd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, ac yn cael dylanwad enfawr ar allu'r Cyngor i wireddu nifer o'n prosiectau, megis cyflenwadau rhwydwaith grid trydan neu buddsoddiad mewn ynni a gwresogi adeiladau. Er hynny, mae'r Cyngor wedi dewis gwario cyllid sylweddol o'n coffrau er mwyn gwireddu nifer o'r prosiectau yn ein Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur, ac fe neilltuwyd £3M ar gyfer y gwaith. Er gwaethaf y buddsoddiad fodd bynnag, mae'r ansicrwydd o safbwynt y ffactorau allanol yn golygu fod cwrdd â'r uchelgais i fod yn ...'garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030' yn parhau i fod yn risg ymarferol a chyllidol i'r Cyngor.
- Er bod y Cyngor wedi buddsoddi £3M o'i gyllid ei hun ers 2022, sy'n barhad o fuddsoddiad sylweddol mewn cynlluniau arbed carbon ers 2010, mae risg gwirioneddol i beidio bod â chyllid nag adnoddau dynol i gyflawni'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur yn ei gyfanrwydd.
- Mae gwaith yn parhau er mwyn sicrhau bod y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a gofynion statudol eraill yn integreiddio'n llawn o fewn ein fframweithiau cynllunio corfforaethol, yn hytrach na gwneud hynny mewn ffordd sy'n ymatebol a thameidiog ei natur. Er mwyn cynorthwyo gyda hyn, cyflwynwyd templed newydd ar gyfer llunio adroddiadau i'r Cabinet, sy'n arwain swyddogion i gyfeirio at y gwahanol ofynion statudol gan gynnwys y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wrth baratoi eu hadroddiadau.

Gwynedd Gymraeg

Cryfderau

- Mae'r Gymraeg yn rhan allweddol o holl waith y Cyngor, ac unrhyw gynlluniau sydd yn effeithio ar bobl Gwynedd. Cymraeg yw prif iaith weinyddol y Cyngor, sy'n golygu ein bod yn un o gyflogwyr mwyaf y wlad sydd yn defnyddio'r Gymraeg o ddydd i ddydd yn y gweithle.
- Rydym yn cynnig cyfleon i staff ddatblygu eu sgiliau ieithyddol gan gynnwys hyfforddiant i ddysgu Cymraeg ac i ddatblygu sgiliau Cymraeg ymhellach, a hynny ar draws pob lefel.
- Mae'r Cyngor wedi moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant, ac mae'n bwriadu cynyddu'r ddarpariaeth addysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn y sir ymhellach.

Risgiau

- Efallai bod canfyddiad gan rai bod angen Cymraeg o 'safon Prifysgol' i weithio i'r Cyngor, ac er nad yw hynny'n gywir, gall effeithio ar recriwtio i rai swyddi.
- Pobl ifanc Cymraeg eu hiaith yn mudo.

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod ar gyfer 2025-26

<ul style="list-style-type: none"> Mewn ymateb i argymhellion astudiaeth gan Archwilio Cymru byddwn yn edrych i wella'n trefniadau comisiynu gwasanaethau.
<ul style="list-style-type: none"> Rheoli effaith y newidiadau sylweddol sydd wedi bod yn ddiweddar yn arweinyddiaeth gwleidyddol y Cyngor ac ymysg Penaethiaid Adran.
<ul style="list-style-type: none"> Gwella hyfforddiant ar adnabod a rheoli risg.
<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu ar yr argymhellion perthnasol yn adroddiad Local Partnerships.
<ul style="list-style-type: none"> Ystyried sut y gallwn adeiladu ar yr arolwg preswylwyr a drefnwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru/Data Cymru a chael mwy o wybodaeth/tystiolaeth er mwyn ein galluogi i wella gwasanaethau.
<ul style="list-style-type: none"> Rhoi camau pellach yn eu lle er mwyn gwella cydymffurfiaeth gyda'r Ddyletswydd Partneriaeth Cymdeithasol.
<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu ar ganfyddiadau Arolwg Llais Staff, gan gynnwys gwerthfawrogiad a llesiant.

Gwelliannau sydd wedi eu hadnabod o fewn Hunanasesiadau yn y gorffennol ac a fydd yn parhau i 2025/26.

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> Adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio. 	<ul style="list-style-type: none"> Dros y misoedd diwethaf mae'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol wedi bod yn edrych yn benodol ar y risgiau uchel iawn. Y bwriad yw i sicrhau bod y risgiau cywir wedi eu cynnwys yn y rhestr ac hefyd i geisio sicrhau cysondeb yn y modd y maent yn cael eu sgorio.
<ul style="list-style-type: none"> Parhau gyda'r gwaith o gryfhau ein trefniadau mewnol er mwyn sicrhau bod gofynion/canllawiau statudol neu ddeddfwriaeth yn elfen greiddiol ac wedi eu hintegreiddio'n well hefo ein gwaith cynllunio corfforaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Yn ystod 2024/25 roedd bwriad i gynnal sesiwn efo'r Tîm Arweinyddiaeth ar Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi ei arwain gan Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ynghyd â chynnal sesiynau hyfforddiant pellach i weddill yr aelodau. Cynhaliwyd y sesiynau hyfforddiant i aelodau yn yr Hydref. Yn wreiddiol bwriadwyd cynnal sesiwn gyda'r Tîm Arweinyddiaeth ym mis Tachwedd, ond oherwydd y newidiadau gwleidyddol fu yn y Cyngor ni fu'n bosibl cynnal y sesiwn.

	<ul style="list-style-type: none"> Yn ystod mis Mehefin/Gorffennaf 2025 bydd Local Partnerships yn edrych ar drefniadau llywodraethu o fewn y Cyngor ac fel rhan o'r gwaith byddant yn edrych ar sut yr ydym yn gweithredu yn y maes hwn ac yn gwneud argymhellion ar gyfer gwella (os oes angen).
<ul style="list-style-type: none"> Parhau hefo gwaith o adolygu Cynllun Asedau'r Cyngor er mwyn sicrhau bod y blaenoriaethau yn parhau i fod yn gyfredol yn sgil profiadau a datblygiadau'r blynyddoedd diwethaf. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae llunio Cynllun Rheoli Asedau newydd yn brosiect yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. Gwaith o adolygu polisiau wedi ei gyflawni a thrafodaethau wedi'u cynnal gyda rhan helaeth o'r Adrannau. Drafft o Gynllun Asedau mewn lle ond angen addasiadau a phenderfyniad i'w fabwysiadu. Pan gymeradwyir y Strategaeth Reoli Eiddo Corfforaethol gellir symud ymlaen at baratoi Cynllun Gweithredu Asedau Eiddo (amserlen hynny yn amodol ar y Strategaeth Corfforaethol).
<ul style="list-style-type: none"> Edrych i ddatblygu ffordd o fesur gwerth am arian (effeithlonrwydd) ar lefel gwasanaeth fel rhan o'n trefniadau herio perfformiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn cydweithio gyda chyfoedion mewn cynghorau eraill a chyrrff proffesiynol fel CIPFA er mwyn datblygu fframwaith i allu adnabod gwerth am arian. Mae'r gwaith yma wedi cychwyn yn 2023/24 a bu iddo barhau yn 2024/25. Yn ystod 2025/26 byddwn yn pwysu a mesur yr opsiynau sydd ar gael i sefydlu trefniadau meincnodi cost-effeithiol gydag awdurdodau eraill.
<ul style="list-style-type: none"> Parhau i weithredu prosiect er mwyn mynd i'r afael â'r problemau recriwtio staff presennol y mae'r Cyngor yn ei brofi. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Prosiect 'Cynllunio'r Gweithlu', sy'n rhan o Gynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28, yn mynd i'r afael â hwn. Gwaith o greu matrices o swyddi allweddol, wedi'u hasesu ar sail risg i barhad gwasanaethau allweddol y Cyngor (yn enwedig ym meysydd gofal ac addysg) wedi cychwyn ond gwaith pellach i'w wneud. Mae bwriad i gynnal adolygiad o'r broses gyfan o ddenu staff i weithio i'r Cyngor, gyda'r nod o barhau i wella'r broses ar gyfer pawb sy'n rhan ohoni – yn enwedig ymgeiswyr am swyddi.

Gwelliannau o 2024/25 sydd wedi eu cwblhau

Gwelliant	
Byddwn yn:	Datrysiaid

<ul style="list-style-type: none"> Gwella ein blaengynllunio dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, drwy osod cyfres o gerrig milltir blynyddol ar gyfer y gwahanol brosiectau yng Nghynllun y Cyngor. 	<ul style="list-style-type: none"> Ar ddechrau 2024/25 darparwyd cerrig milltir gan yr Arweinyddion Prosiect ar gyfer pob prosiect o fewn Cynllun y Cyngor. Aseswyd y cynnydd yn erbyn y cerrig milltir hyn yn y cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yn ystod y flwyddyn.
<ul style="list-style-type: none"> Cymryd rhan mewn arolwg cenedlaethol a drefnir gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru er mwyn cael gwybodaeth ddefnyddiol gan drigolion y Sir ar ein perfformiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Bu i'r Cyngor gymryd rhan yn yr arolwg preswylwyr cenedlaethol a drefnir gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Data Cymru ym mis Chwefror/Mawrth 2025 gyda dros 3,000 o drigolion yn ymateb.
<ul style="list-style-type: none"> Cwblhau'r camau gweithredu i wella effeithlonrwydd craffu mewn ymateb i argymhellion adroddiad Archwilio Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> Yr holl gamau gweithredu wedi eu cyflawni yn dilyn cyflwyno'r trefniadau ar gyfer adrodd ar berfformiad i'r Pwyllgorau Craffu ar ddechrau 2025/26.
<ul style="list-style-type: none"> Cyfathrebu gwybodaeth am berfformiad gwasanaethau, a'r Cyngor yn gyffredinol, yn fwy effeithiol i drigolion. 	<ul style="list-style-type: none"> Dros y flwyddyn diwethaf rydym wedi bod yn gweithio ar drefn newydd i adrodd ar berfformiad lle bydd adroddiadau yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgorau Craffu perthnasol yn hytrach na chyfarfodydd y Cabinet. Mae'r trefniadau hyn yn weithredol o Fehefin 2025 ac erbyn hyn fe gyhoeddir holl fesurau perfformiad y Cyngor yn hytrach na chrynodeb o'r prif rai fel yn y gorffennol.
<ul style="list-style-type: none"> Gwella dealltwriaeth a chodi ymwybyddiaeth o feysydd gwaith y Cyngor ymysg trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith cyfathrebu sylweddol yn cael ei wneud ar godi ymwybyddiaeth o waith y Cyngor gan gynnwys datganiadau i'r wasg, eitemau ar ein gwefan a chyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal darperir ymatebion manwl i ymholiadau gan y cyfryngau am waith y Cyngor a/neu adroddiadau pwyllgor. Dengys ymateb i'r arolwg preswylwyr cenedlaethol fod angen parhau gyda'r gwaith hyn. Mae hyn yn waith parhaus fydd yn parhau i dderbyn sylw'r Cyngor.
<ul style="list-style-type: none"> Cynnal arolwg llais staff (fel y cynhaliwyd yn y gorffennol) er mwyn cynnal trafodaeth gyson gyda'r gweithlu a darparu cyfle iddynt ddweud beth sy'n gweithio'n dda a'r rhwystrau y maent yn eu hwynebu. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynhaliwyd Arolwg Llais Staff yn ystod Tachwedd / Rhagfyr 2024, gan gymharu'r canlyniadau gyda'r flwyddyn flaenorol. Bydd y prif ganfyddiadau yn cael eu rhannu gydag aelodau'r Tîm Rheoli Corfforaethol, a gyda'r timau rheoli ymhob Adran unigol. Bydd y cynllun gwaith corfforaethol ar gyfer gweithredu ar y prif ganfyddiadau yn cael ei fonitro fel rhan o waith grŵp Swyddogion Ffordd Gwynedd.

<ul style="list-style-type: none"> • Cynnal arfarniad o waith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn sefydlu a yw'n effeithiol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pwyllgor wedi cynnal hunanasesiad yn Ebrill 2024 a chatau gweithredu wedi eu hadnabod a gweithredu arnynt.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu ar y camau sydd eisoes wedi eu rhoi yn eu lle mewn ymateb i archwiliad o drefniadau herio perfformiad a wnaed gan Archwilio Cymru a pharhau i edrych ar lwyddiant y trefniadau hynny gan adolygu os oes angen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn diwedd 2024/25 byddwn wedi gweithredu ar yr holl argymhellion a wnaed gan Archwilio Cymru yn eu harchwiliad o drefniadau herio perfformiad. • Y cam olaf yn yr ymateb hyn fydd cyflwyno adroddiadau perfformiad i'r pwyllgorau craffu yn hytrach na'r cabinet. Bydd hyn yn weithredol o gylch Mehefin 2025 o'r pwyllgorau craffu.
<ul style="list-style-type: none"> • Gweithredu Rhaglen Waith Cynllun Ffordd Gwynedd 2023-28 er mwyn parhau i wella perfformiad a darparu'r gwasanaethau gorau posib ar gyfer trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dengys adroddiad blynyddol y Cynllun Ffordd Gwynedd ar gyfer 2024/25 fod y Cyngor yn symud i'r cyfeiriad cywir o ran diwylliant a dulliau gweithio. Nodir hefyd bod: <ul style="list-style-type: none"> • rhai adrannau'n dangos arweiniad da, ond mae'r cynnydd yn anghyson ar draws y sefydliad. • technoleg a deallusrwydd artiffisial yn allweddol i wella gwasanaethau. • angen ehangu hyfforddiant a chryfhau gwerthuso parhaus. • lleihau absenoldebau a chynyddu perchnogaeth o berfformiad yn flaenoriaethau. • cynlluniau datblygu talent yn gadarnhaol, ond mae cynllunio'r gweithlu yn dal i fod yn her. • y weledigaeth ar gyfer gwasanaethau o safon yn glir – y flaenoriaeth nawr yw cyflymu'r gwaith ym mhob adran. <p>Bydd y gwaith ar y Cynllun 5 mlynedd yn parhau.</p>

Tystiolaeth bellach i'n canfyddiadau:

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Gwynedd 2024-28](#)

[Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunan Asesiad Cyngor Gwynedd 2023-24](#)

[Adroddiad Blynyddol 2023-24 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn](#)

[Adroddiad Blynyddol 2024-25 Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol](#)

[Strategaeth Cyfranogiad 2023](#)

[Cynllun Ffordd Gwynedd 2023 - 28](#)

Cofrestr Risg Corfforaethol

Gweithdy blynyddol gyda'r Rheoleiddwyr a'r Aelodau Cabinet

Adroddiadau perfformiad Aelodau Cabinet unigol

[Datganiad o'r Cyfrifon 2024-25](#)

[Cynllun Asedau Cyngor Gwynedd 2019/20 – 2028/29](#)

[Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru 2024](#)

[Cyfansoddiad Cyngor Gwynedd](#)

Arolygon staff

Arolygon preswylwyr

[Adroddiad Blynyddol 2024-25 Pwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd](#)

[Cyfrifon Terfynol 2024/25 – Alldro Refeniw](#)

[Adroddiad Blynyddol Pennaeth Archwilio Mewnol 2024-25](#)

Adroddiadau Archwilio Cymru

Adroddiadau Arolygiaeth Gofal Cymru

Adroddiadau Estyn

[Datganiad Llywodraethu 2024/25](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cydraddoldeb Cyngor Gwynedd 2024-25](#)